

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra speciální pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Individuální vzdělávací plány, podklady k nim, jejich tvorba a práce s nimi

Individualized Education Program (IEP), the basic for the IEP, the creation of

IEP and work with IEP

Simona Stočesová

Vedoucí práce: PaedDr. Jaroslava Zemková, Ph. D.

Studijní program: Speciální pedagogika

Studijní obor: Speciální pedagogika

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Individuální vzdělávací plány, podklady k nim, jejich tvorba a práce s nimi vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

.....

podpis

Děkuji PaedDr. Jaroslavě Zemkové, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce, za její podněty a rady a za její podporu.

ANOTACE

Tato práce se věnuje problematice vytvoření individuálního vzdělávacího plánu pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami na základě podkladů, které poskytují pedagogicko-psychologické poradny, odborní lékaři a další specialisté, a další práce s nimi. Důležitou součástí této práce je dotazníkové šetření a rozhovory zjišťující, jak je s vytvořenými individuálními vzdělávacími plány pracováno. Jak jsou ve skutečnosti využívány, dodržovány a jaké jsou přístupy k jejich průběžným změnám. Toto šetření je provedeno z pohledu tvůrců IVP, vyučujících, rodičů a žáků (resp. studentů).

V závěru práce jsou shrnuty a vyhodnoceny zjištěné údaje a je posouzen přínos IVP pro všechny zúčastněné.

KLÍČOVÁ SLOVA

individuální vzdělávací plán, žák se specifickými vzdělávacími potřebami, tvorba IVP, práce s IVP, spolupráce

ANNOTATION

The aim of this work is a problem of an Individual Education Plan creation for the pupils with specific educational needs on the basis of documents, which Educational and Psychological Counselling, consultants and other specialists provide, including other works with them.

The most important parts of this work are a survey and an interview detecting the Individual Education Plans is being worked, used and respected in practise and what is its approaches to continuous changes. This survey is conducted from the perspective of the ccreators of an Individual Education Plan, teachers, parents and pupils (or students).

At the end of the work are summarized and analyzed the survey data and assessed the contribution of an Individual Education Plan for all invilved.

KEYWORDS

Individual Education Plans, Student with special needs, Individual Education Plan creation, work with Individual Education Plan, cooperation

Obsah

1	Úvod	7
A	Teoretická část	9
2	Individuální vzdělávací plány a legislativa	9
2.1	První individuální vzdělávací plány u nás	9
2.2	Platné zákony a vyhlášky	9
2.3	Ochrana osobních údajů	10
2.4	Podání žádosti o IVP	10
3	Terminologie vztahující se k individuálním vzdělávacím plánům	11
3.1	Vzdělávací plán	11
3.2	Individuální vzdělávací plán	11
3.3	Integrované vzdělávání	12
3.4	Speciální vzdělávací potřeby	12
3.5	Podpurná opatření	13
3.6	Odborná vyšetření	14
3.7	Zpráva z vyšetření	14
4	Tvorba individuálního vzdělávacího plánu	16
4.1	Audit	16
4.2	Konstrukce	18
4.3	Implementace	18
4.4	Evaluace	19
5	Základní součásti individuálního vzdělávacího plánu	21
5.1	Obsah a rozsah vzdělávání, cíle	21
5.2	Reedukace žáků	22
5.3	Potřebné kompenzační a podpurné pomůcky	22

5.4	Volba metod a pedagogických postupů	22
5.5	Způsob zadávání a plnění úkolů	23
5.6	Možné způsoby hodnocení žáka	23
5.7	Asistent pedagoga, další pedagogický pracovník	23
5.8	Osobní asistent	24
5.9	Průběh a způsob poskytované péče	24
5.10	Kontaktní pracovník školského poradenského zařízení	24
5.11	Podíl zákonných zástupců a žáka na plnění IVP	25
6	Specifika IVP podle typu znevýhodnění	26
6.1	IVP pro žáky se SPUCH	26
6.2	IVP pro žáky s mentálním postižením	27
6.3	IVP pro žáky se sociálním znevýhodněním	27
6.4	IVP pro žáky z cizojazyčného prostředí	28
6.5	IVP pro mimořádně nadané žáky	28
7	Realizace IVP	30
7.1	Typy integrace	30
7.2	Průběh reedukace	30
7.3	Možnosti využívání podpůrných, kompenzačních a reedukačních pomůcek	31
7.4	Úprava vzdělávacího plánu	32
7.5	Organizace výuky	32
8	Hodnocení plnění IVP	34
9	Aktuální změny platné od 1. 9. 2016	35
9.1	Katalog podpůrných opatření	35
9.2	Stupeň a oblast podpory	35
B	Praktická část	37

10	Cíl výzkumu	37
10.1	Použité metody výzkumu	37
10.2	Přípravná etapa.....	37
10.3	Realizační etapa.....	38
10.4	Postup zpracování výsledků	39
11	Zpracování výsledků a jejich interpretace	40
11.1	Třídní učitelé tvořící IVP	40
11.2	Učitelé s IVP pracující	47
11.3	Rodiče žáků pracujících podle IVP	53
11.4	Žáci (studenti) pracující podle IVP	59
11.5	Je pro žáky (studenty) IVP přínosem?	64
12	Závěr.....	67
13	Seznam použitých informačních zdrojů	68
14	Seznam příloh.....	70

Motto: „Nejde jen o slova, ale o to, jak pomoci dětem.“

1 Úvod

V české populaci je stále více žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). V současné době se jedná asi 5-10% populace dětí školního věku (Pipeková, s. 10, 2010). Pro vzdělávání těchto dětí vznikají individuální vzdělávací plány (IVP), které slouží jako speciálně pedagogická podpora.

Vytvoření dobrého IVP je časově náročná práce. Předchází jí vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně či speciálním poradenském centru, případně u dalších odborníků (pediatr, logoped, psycholog, odborný lékař) a vypracování závěrečných zpráv. Učitelé podílející se na tvorbě IVP musí zprávy prostudovat, pokud přebírají žáka po kolegovi, je na místě vzájemná konzultace, a potom předají třídnímu učiteli podklady pro vytvoření IVP. Třídní učitel shromáždí takto vzniklé podklady a IVP vytvoří.

Vzniklý IVP musí být projednán s rodiči a jimi schválen a doplněn o způsob spolupráce rodičů se školou. Každý žák (student) pracující podle IVP by měl být seznámen s jeho obsahem a s jeho vlastními povinnostmi a podporou z IVP pro žáka plynoucími. Dále musí být IVP schválen ředitelem školy a měl by být zaslán k posouzení doporučenému pracovníkovi pedagogicko-psychologické poradny. Každý IVP by měl být k dispozici rodičům a všem příslušným pedagogům.

Individuální vzdělávací plán je závazný dokument. Je to dokument živý, to znamená, že s ním má být během školního roku pracováno, mají v něm být prováděny změny a má být pravidelně kontrolováno jeho plnění a probíhat jeho hodnocení.

Z výše uvedeného vyplývá, že do procesu tvorby individuálního vzdělávacího plánu a další práce s ním je zapojeno mnoho lidí a je této činnosti věnováno velké množství času.

Ve svém profesním životě jsem třídní učitelkou ve speciální třídě pro žáky se specifickými poruchami učení a chování, a také převážně tyto děti vyučuji. Pro žáky své třídy IVP tvořím, na vzniku dalších se podílím a v hodinách matematiky, informatiky a pracovních činností podle nich pracuji. Hlavně tato činnost mne přivedla k zamyšlení a následné volbě tématu mé bakalářské práce „Individuální vzdělávací plány, podklady

k nim, jejich tvorba a práce s nimi.“ Kladu si otázku, zda je míra využití podpory, kterou nám IVP umožňuje, přiměřená množství práce a času věnovaných jeho tvorbě.

Tato bakalářská práce je věnována problematice vzniku IVP a následné práce s ním, jeho využívání, dodržování, jeho průběžným úpravám a jeho hodnocení.

A Teoretická část

2 Individuální vzdělávací plány a legislativa

Vzdělávání žáků podle individuálních plánů má v historii českého školství poměrně krátké trvání. Až do nedávna nebyla v zákonech zakotvena povinnost vytvářet pro žáky se speciálními potřebami individuální vzdělávací plán. Navíc docházelo k nejednotnosti používaných termínů.

2.1 První individuální vzdělávací plány u nás

Problematikou vzdělávání dětí s postižením se školy začaly hlouběji zabývat v 80. letech minulého století. Do školské legislativy byl v roce 1984 §42 odst. 2 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol zaveden pojem individuální studijní plán. Tento termín byl v pozdější době několikrát měněn a upravován. Zavedením pojmu vznikla pro školy možnost tvorby a využívání těchto plánů.

Po roce 1989 vzniká nový model vzdělávání. Jedná se především o snahu zapojit do běžného vzdělávacího proudu žáky se zdravotním postižením.

Vyhláška č. 291/1991 Sb., o základní škole připouštěla vzdělávání žáků se zdravotním postižením v běžných školách. V kompetenci ředitele školy bylo vytvoření *speciálních tříd* (pro žáky se smyslovým a mentálním postižením) nebo *tříd specializovaných* (pro žáky se SPU).

Tato vyhláška také umožňovala individuální integrace žáků se smyslovým a tělesným postižením. Vylučovala integraci žáků s mentálním postižením. (Michalík, Baslerová, Felcmanová, 2015)

2.2 Platné zákony a vyhlášky

V současné době je směrodatný zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ze dne 24. září 2004, který zavádí užívání pojmu *individuální vzdělávací plán* a ukládá povinnost vytvoření IVP pro žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) na všech stupních vzdělávacího procesu.

Vydáním vyhlášky č. 73 ze dne 9. února 2005, o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných se objevuje poprvé podrobný a závazný dokument, který se tvorbou IVP a další prací s ním zabývá. Tato vyhláška jasně udává jednotlivé náležitosti IVP. (Kaprálek, Bělecký; 2011, s. 15)

2.3 Ochrana osobních údajů

Nedílné součásti IVP uvádí §6 vyhlášky č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. Další informace, jako osobní údaje žáka či závěry odborných vyšetření, zákon nepředepisuje. Z toho vyplývá, že pokud jsou tyto údaje uvedeny, nemůže být IVP přístupný široké skupině osob, jak je tomu při vzdělávání podle IVP třeba. Zpřístupnění těchto dat všem, kteří se na vzdělávání žáka podílí, může být v rozporu se zákonem na ochranu osobních údajů (zákon č. 101/2000 Sb.).

Takto vytvořený IVP smí být poskytnut školou dalším osobám pouze se souhlasem rodičů, zákonných zástupců či přímo zletilého žáka (studenta).

2.4 Podání žádosti o IVP

Individuální vzdělávací plán je školou (resp. třídním učitelem) tvořen na základě schválení žádosti o IVP zaslané rodiči řediteli školy. Žádost o IVP je rodiči podložena doporučením odborníků z pedagogicko-psychologické poradny či speciálního poradenského centra.

Vyjádření ředitele školy je písemnou formou předáno zákonným zástupcům dítěte. V převážné většině případů je žádost vyřízena kladně. Může však nastat situace, že je žádost zamítnuta. Stává se tak především z důvodu překročení maximálního povoleného počtu integrovaných žáků v jedné třídě. (Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009).

3 Terminologie vztahující se k individuálním vzdělávacím plánům

V každém specializovaném vědním oboru je pro správnou a přesnou komunikaci třeba dobře znát dotčenou terminologii. Toto platí bez pochyby i pro obor speciální pedagogika. Proces tvorby IVP tedy není výjimkou a je třeba se v používaných pojmech správně orientovat.

3.1 Vzdělávací plán

Jak uvádí Prášilová (2006), je podle Průchy, Walterové a Mareše v Pedagogickém slovníku (2001) termín „vzdělávací plán“ používán v několika významech:

- kurikulární dokument schvalovaný centrálním orgánem školství a mající normativní charakter (Vzdělávací program pro základní školu, Rámcový vzdělávací program)
- označení charakteristického profilu vzdělávání, učebního plánu na konkrétní škole či jiném vzdělávacím zařízení (Školní vzdělávací program)
- individuální vzdělávací plán (plán pro vzdělávání handicapovaných jedinců, vrcholových sportovců, cizinců, nadaných jedinců)

Hlavní téma této práce se zabývá **individuálním vzdělávacím plánem**, který je zpracován v návaznosti na jednotlivé Školní vzdělávací programy.

3.2 Individuální vzdělávací plán

„Individuální vzdělávací plán je závazný pracovní materiál sloužící všem, kteří se podílejí na výchově a vzdělávání integrovaného žáka. Vzniká na základě spolupráce mezi učitelem, pracovníkem provádějícím reedukaci, vedením školy, žákem a jeho rodiči (zákonnými zástupci), pracovníkem pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra.“ (Zelinková, 2001, str. 172).

Podle individuálních vzdělávacích plánů jsou vzdělávání žáci individuálně integrováni do běžných tříd, žáci vyučovaní ve speciálních třídách běžných škol či žáci speciálních škol. Povinnost vytvoření IVP pro integrované žáky je uvedena v pokynu MŠMT ČR.

Individuální vzdělávací plán je „živý dokument“, se kterým je třeba během roku pracovat. Upravovat ho podle změn možností a schopností žáka, podle rychlosti osvojování nových dovedností. Někdy je třeba zapracovat změny týkající se aktuální situace či dlouhodobě změněného zdravotního stavu.

IVP je za tímto účelem pravidelně hodnocen vyučujícími, konzultován, upravován a doplňován podle připomínek zákonných zástupců. Při jeho tvorbě a úpravách je brán zřetel i na názor a připomínky samotného dítěte.

Povinností školského poradenského centra, na základě jehož zprávy byl IVP vytvořen, je tento plán zhodnotit, odsouhlasit a pravidelně provádět kontroly jeho plnění. (Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009)

3.3 Integrované vzdělávání

Integrace či integrované vzdělávání je velmi často používaný termín. Integrované vzdělávání lze realizovat v několika stupních. Jedná se o integrace do speciálních tříd běžných základních škol až po individuální integraci do běžné třídy. Využitý stupeň integrace závisí na míře zdravotního postižení či jiného znevýhodnění.

Cílem integrovaného vzdělávání je umožnit žákům se speciálními vzdělávacími potřebami kontakt a společné zážitky s jejich intaktními vrstevníky. (Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009)

3.4 Speciální vzdělávací potřeby

Individuální vzdělávací plány jsou utvářeny pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Speciální vzdělávací potřeby vychází z charakteristiky žáka (studenta), z jeho individuálních možností, znalostí a schopností.

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou dle § 16 školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání) považovány osoby:

- se **zdravotním postižením** (tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, autismem, vadami řeči, souběžným postižením více vadami, vývojovými poruchami učení nebo chování),

- se **zdravotním znevýhodněním** (zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování),
- se **sociálním znevýhodněním** (z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu).

3.5 Podpůrná opatření

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami podle IVP je založeno na různých stupních využívání podpůrných opatření. Podpůrná opatření představují velkou množinu metod, postupů, pomůcek, způsobů hodnocení a přístupů k žákům s hendikepem nebo žáků mimořádně nadaných. Patří sem:

- ✓ poradenská pomoc školy a školního poradenského zařízení
- ✓ úprava délky vzdělávání na středních a vyšších školách až o 2 roky
- ✓ úprava podmínek přijímání a ukončování studia
- ✓ využívání kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic, SW
- ✓ úprava očekávaných výstupů
- ✓ využití asistenta pedagoga
- ✓ využití dalších pedagogických pracovníků (tlumočnick do českého znakového jazyka, zapisovatel apod.)
- ✓ výuka v prostorách stavebně či technicky upravených

Druh a stupeň podpůrných opatření určuje odborná zpráva z pedagogicko-psychologické poradny, speciálně poradenského centra či od dalšího odborníka. Na základě této zprávy vytváří učitelé IVP a podle něho dále pracují. (Michalík, Baslerová, Felcmanová a kol., 2015)

3.6 Odborná vyšetření

Odborné vyšetření dítěte probíhá u odborníka na základě žádosti rodičů, která může být podložena doporučením základní či mateřské školy (v některých případech i školy vyššího stupně vzdělávání).

Mezi pracoviště, která mohou provádět tato vyšetření, patří hlavně školská poradenská zařízení (ŠPZ), což je obsaženo v §16 odst. 5 školského zákona. Zde je uvedena pedagogicko-psychologická poradna (PPP) a speciálně pedagogické centrum (SPC). Činnosti obou zařízení se mohou v mnoha případech prolínat.

Přesné definice a popis náplně činností těchto zařízení uvádí vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Školská poradenská zařízení mohou při své práci vycházet ze zpráv dalších odborníků. Jedná se především o lékařské zprávy pediatrů, logopedů, dalších odborných lékařů, psychologů apod. V případě sociálního znevýhodnění je třeba přihlídnout i ke zprávě podané příslušným sociálním pracovníkem.

Nezanedbatelnou roli při sestavení závěrečné zprávy z poradenského zařízení hraje také zpráva ze školy, která vzniká na základě pedagogické diagnostiky, informace získané od rodičů či zákonných zástupců a samotné odborné vyšetření v poradenském zařízení. (Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009)

3.7 Zpráva z vyšetření

Zpráva z poradenského zařízení (někdy doplněná zprávami dalších odborníků) je základním podkladem pro učitele vytvářejícího IVP pro žáka se znevýhodněním. Kvalita IVP je tedy přímo úměrná kvalitě zprávy dodané poradenským zařízením.

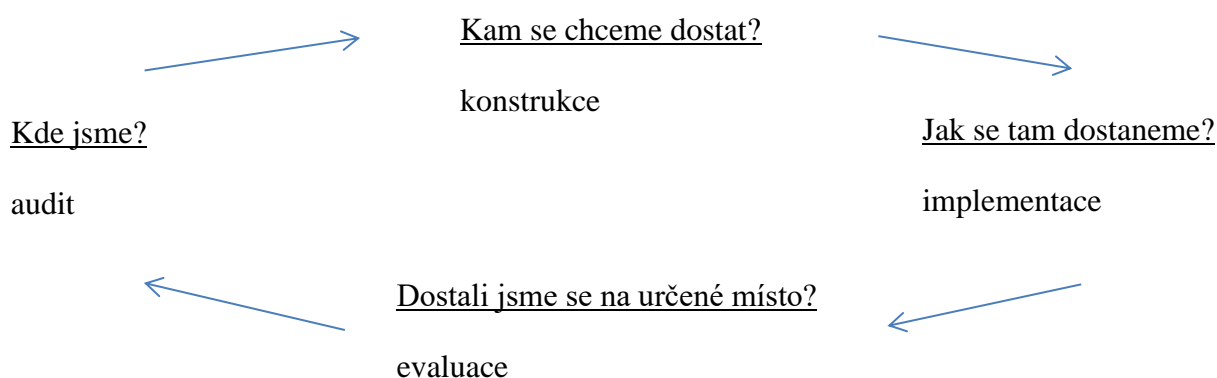
Tato zpráva musí obsahovat výsledky vyšetření, diagnózu, doporučené metody a postupy, navržené používané pomůcky a způsoby hodnocení. Dále by měly být její součástí postřehy odborníků k povaze a schopnostem dítěte, které jsou pro přípravu IVP a práci s ním podle nich podstatné.

V dnešní době se velmi často setkáváme se zprávami tvořenými šablonovitě, velmi nekonkrétně. Doporučení metod či pomůcek je příliš zobecněné. Část zprávy s podklady

pro IVP napsané po kontrolním vyšetření bývá často totožná s původní, ač došlo u dítěte ke změnám. Vytvořit dobrý IVP na základě takové zprávy je velmi obtížné. (Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009)

4 Tvorba individuálního vzdělávacího plánu

Při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu je třeba zachovat jednotlivé fáze jakéhokoliv plánování. Kaprálek a Bělecký (str. 25, 2011) ve své knize uvádí vymezení cyklu plánování Bacíkem a kol. (1998). Následující schéma znázorňuje cyklický proces, podle něhož vznikne užitečný IVP správně plnící svou funkci.

Obr. 3.1: Cyklický proces

4.1 Audit

Při zjišťování výchozí situace, tedy otázky „Kde jsme?“, je třeba přihlížet k mnoha faktorům. Nejedná se pouze o momentální stav, znalosti a schopnosti dítěte. Musíme brát také v úvahu vliv okolí a jeho možnosti. Pro tyto účely nám může být dobrým nástrojem analýza těchto vlivů. Jako nejvhodnější se jeví SWOT analýza (Strengths, Weaktiesse, Opportunities, Threats). Tato analýza je často využívána k plánování jak v komerční oblasti, tak v případě osobních potřeb (např. při rozhodování o studiu či zaměstnání).

Principem této analýzy je zodpovězení čtyř základních otázek a zvážení možností plynoucích z jejího vyhodnocení.

osobní	Jaké jsou naše silné stránky?	Jaké jsou naše slabé stránky?
vnější vlivy	Jaké jsou naše příležitosti?	Jaké skutečnosti nás ohrožují?

Tab. 3.1: SWOT analýza

Informace do „osobní“ části analýzy lze získat jednak ze zpráv odborných pracovišť, dále potom konzultací s rodiči (zákonnými zástupci), konzultací s předchozím vyučujícím a v neposlední řadě vlastní pedagogickou diagnostikou a komunikací s žákem.

K pedagogické diagnostice je možné využít nástroje standardizované i nestandardizované. Pedagogická diagnostika však slouží také jako zpětná vazba pro učitele, v našem případě tvořícího IVP či podle něho pracujícího. Nesmíme opomenout, že výsledek pedagogické diagnostiky může být ovlivněn mnoha faktory, mezi které patří například momentální zdravotní stav či nálada ve skupině, do které je žák začleněn. Proto by mělo být využito co nejvíce diagnostických nástrojů, a to v různých situacích.

Pokud budeme posuzovat informace z části „vliv prostředí“, je třeba se seznámit s prostředím, ve kterém dítě vyrůstá, s možnostmi rodiny a s povahou skupiny, do které je dítě včleněno. Jinou míru pozornosti může vyučující věnovat žáku s IVP v případě přidělení asistenta pedagoga a jinou, pokud musí dění ve třídě zvládat sám. Jinak bude probíhat práce a výuka ve třídě, kde budou spolužáci dítě vnímat pozitivně a jinak v nepřátelském prostředí.

Důležité jsou možnosti spolupráce s rodiči. Aby mohl IVP dobře fungovat a plně splňovat svůj účel, je nezbytné, aby rodiče a dítě plně dodržovali povinnosti, z IVP pro ně plynoucí. (Kaprálek, Bělecký, 2011)

4.2 Konstrukce

Základem konstrukce je v případě tvorby IVP stanovení pedagogických cílů. Tyto cíle jsou přímo závislé na diagnóze, lépe řečeno na stupni a typu znevýhodnění žáka. V práci uvádíme typy cílů, jak je dělí Kaprálek a Bělecký (str. 37, 2011).

Cíle lze rozdělit ve dvou rovinách:

- a) v rovině vertikální
 - ✓ kognitivní cíl (poznávací)
 - ✓ afektivní cíl (postojový, hodnotový)
 - ✓ produktivní cíl (praktický)
- b) v rovině horizontální
 - ✓ cíl obecný
 - ✓ cíl strategický, specifický
 - ✓ cíl konkrétní, dílčí

Stanovování pedagogických cílů je možné nejen v rovině obsahové, ale také v rovině časové. Potom hovoříme o cílech strategických (postihují období celé školní docházky), cílech střednědobých (pokrývá období několika týdnů) a cílech operativních (dílčí dovednost potřebná k práci v další hodině). (Kaprálek, Bělecký, 2011)

Správné stanovení cílů vzdělávání je důležitou součástí tvorby IVP. U nadaných dětí volíme jako cíle získání určitých schopností, znalostí či dovedností, pro děti s mentálním postižením například určitý stupeň sociálního začlenění do skupiny a fungování ve společnosti vrstevníků.

4.3 Implementace

Implementací je samotné vzdělávání. Vzdělávací proces je třeba zajistit po organizační i materiální stránce.

V průběhu vzdělávání mohou být do práce s dítětem zapojeni učitelé školy, školní speciální pedagog či externí pracovníci školských poradenských zařízení (zajištění reedukace, kroužky, doučování).

Dalším hlediskem vzdělávání podle IVP je zařazení žáka jako integrovaného v běžné třídě, žáka vzdělávaného ve speciální třídě běžné školy či žáka vzdělávaného na speciální škole. Taktéž lze využít variantu vzdělávání v běžné třídě za využití asistenta pedagoga či druhého pedagoga nebo společná výuka některých předmětů kombinovaná s oddělenou výukou v případě předmětů s upraveným výstupem (cíle).

Při řešení zařazení žáka do skupiny a personálního zajištění implementace je nutné mít na zřeteli nejen potřebu žáka s hendikepou, ale také nutnost neznevýhodnit ostatní žáky.

Pro úspěšný průběh výuky podle IVP je jeho neodmyslitelnou součástí vzájemná komunikace. Bez vzájemného častého a důsledného předávání informací a zpětné vazby mezi zainteresovanými osobami či institucemi nemůže být plnění IVP důsledné a plně přínosné.

Úspěšný průběh vzdělávání bez pochyby podporuje kreativita při volbě postupů a činností. Jejich hledání však často probíhá metodou „pokus, omyl“ a nalezení efektivního postupu může být časově náročné.

Důležitým prvkem úspěšné implementace je individuální přístup ke všem žákům, nejen těm integrovaným. (Kaprálek, Bělecký, 2011)

4.4 Evaluace

Evaluace neboli hodnocení je důležitou součástí celého procesu tvorby IVP a práce s ním. Uzavírá celý cyklus. Výsledky evaluace mají být podkladem pro úpravu IVP nebo tvorbu nového. Hlavní úlohou hodnocení je podání zpětné vazby.

Správné, pravidelné a dostatečné hodnocení průběhu vzdělávání podle IVP a dosažených výsledků není věc snadná. Je třeba stanovit objektivní kritéria hodnocení (podle čeho hodnotíme) a vyhledat indikátory (způsob hodnocení), které nám prozradí míru a kvalitu dosažení vytyčených cílů.

Kritéria hodnocení vyplývají ze stanovených cílů. Nelze hodnotit školní úspěšnost v případě žáka, u kterého jsme jako cíl zvolili sociální začlenění a v případě nadaného žáka

nám pro hodnocení nepostačí spokojenost žáka a rodičů s bezproblémovým průběhem vzdělávání.

Pro hodnocení nejsou důležitá jen kritéria (tedy co budeme hodnotit), ale také indikátory, tedy ukazatele úrovně hodnoceného kritéria.

Za jeden z indikátorů úspěšnosti vzdělávání žáka podle IVP může být prospěch. Mohou to být známky, jindy hodnotíme slovně. Dobrou variantou je kombinace obojího.

Výsledek evaluace také závisí na tom, kdo ji bude provádět. Očekávání jednotlivých hodnotitelů se od sebe může výrazně lišit. Nejspolehlivější hodnocení tedy vychází z informací získaných od vyučujících, rodičů, školního poradenského zařízení, ale i žáka samotného. (Kaprálek, Bělecký, 2011)

5 Základní součásti individuálního vzdělávacího plánu

Náležitosti IVP jsou stanoveny prováděcím právním předpisem školského zákona, a to vyhláškou č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

Vyhláška uvádí jako základní součásti IVP tyto náležitosti:

- ✓ obsah vzdělávání
- ✓ rozsah vzdělávání
- ✓ průběh a způsob poskytované péče
- ✓ cíle vzdělávání
- ✓ volbu pedagogických postupů
- ✓ způsob zadávání a plnění úkolů
- ✓ způsob hodnocení
- ✓ potřebu dalšího pedagogického pracovníka
- ✓ seznam kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů
- ✓ jmenovité určení pracovníka školního poradenského zařízení
- ✓ podíl zákonného zástupce a žáka na plnění IVP

Ve většině IVP je zvykem uvádět osobní údaje dítěte a závěry z pedagogické poradny a dalších vyšetření. Jejich uvedení není předepsáno prováděcí vyhláškou a může být důvodem sporu kvůli ochraně osobních informací.

5.1 Obsah a rozsah vzdělávání, cíle

Základním dokumentem pro vzdělávání u nás je tzv. Bílá kniha - národní program rozvoje vzdělávání v České republice. Z tohoto vychází Vzdělávací program pro základní školy (VP ZŠ) a Rámcový vzdělávací plán (RVP). Na jejich podkladě každá škola vytvořila jako osnovu vzdělávání vlastní Školní vzdělávací plán (ŠVP).

Předmětem obsahu vzdělávání, rozsahu vzdělávání a cílů vzdělávání v IVP je způsob a míra plnění školního vzdělávacího programu. Na základě doporučení poradenského centra a žádosti a souhlasu rodičů lze upravit očekávané výstupy

v jednotlivých ročnících a jednotlivých předmětech, provést tedy změny oproti příslušnému školnímu vzdělávacímu programu (ŠVP). (Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009)

Tato skutečnost je při pololetním či závěrečném hodnocení uvedena na vysvědčení, resp. výpisu z vysvědčení.

5.2 Reedukace žáků

U žáků integrovaných individuálně v běžných třídách je IVP doplněn údajem o způsobu a času průběhu reedukace (způsobu nápravy, zmírnění či odstranění projevů postižení).

Každý individuálně integrovaný žák má nárok na reedukaci. Tu může provádět učitel, školní speciální pedagog či externě po dohodě pracovník PPP nebo SPC. Jeho jméno a reedukační postupy jsou zaznamenány v IVP. (Jucovičová, Žáčková, 2014)

5.3 Potřebné kompenzační a podpůrné pomůcky

Mezi využívaná podpůrná opatření patří práce se speciálními pomůckami určenými k reedukaci, kompenzaci hendikepu a podpoře pro lepší zvládnutí učebních nároků.

Tyto reedukační, kompenzační a podpůrné pomůcky jsou využívány v různých úpravách a variantách. Jejich míra využití závisí opět na individuálních potřebách žáků se znevýhodněním.

Mezi takovéto pomůcky lze řadit jednoduché náhledy, tabulky a speciální učebnice, dále různé manipulační prvky, pomůcky pro usnadnění psaní a čtení (např. při LMO) a různé komunikátory či ovládací prvky k počítačům. Souběžně s tím také různá softwarová vybavení počítačů. Mohou to být programy komunikační, vzdělávací, hry pro volný čas a programy pro speciální využití (např. v logopedii). (Slowík, 2007)

5.4 Volba metod a pedagogických postupů

Při tvorbě prvního IVP (obzvláště u dětí, které neznáme) vycházíme při volbě metod a pedagogických postupů především z odborného posudku z PPP. V průběhu plnění IVP pak můžeme tyto metody a postupy měnit podle toho, jak se v práci s dítětem osvědčily.

Znovu narážíme na individualitu žáků, kdy je třeba postupy a metody modifikovat podle potřeb jednotlivce, stejně jako v mnoha dalších situacích.

Při využívání metod se učitel řídí těmi, které jsou uvedeny ve školním vzdělávacím programu.

5.5 Způsob zadávání a plnění úkolů

Způsob zadávání a postup při plnění úkolů má nepřehlédnutelný dopad na úspěšnost výsledků a na míru splnění zvolených vzdělávacích cílů. Podkladem pro tuto část IVP je zpráva z PPP, kde by měla být uvedena konkrétní doporučení.

Mezi tyto údaje patří množství zadávané práce, času poskytnutého k plnění úkolu, očekávaný výstup a možnost využití konkrétních pomůcek.

5.6 Možné způsoby hodnocení žáka

Za každou snahu a práci je třeba dítě vhodným způsobem ohodnotit. Běžně se ve školách při hodnocení užívá hodnocení pěti číselnými stupni (1-5). Toto hodnocení však není pro mnoho žáku, a to především pro ty s poruchou učení či jiným znevýhodněním, příliš vhodné.

Na základě doporučení specializovaného pracoviště a žádosti rodičů je možné hodnotit žáky ze všech nebo jen určených předmětů slovně.

V hodnocení (ať už slovním či stupni) zohledňujeme tři různá hlediska. Jednak míru znalostí v porovnání s našimi požadavky, za druhé hodnotíme žáka z pohledu srovnání zlepšení znalostí či dovedností s předešlou úrovní. Třetím hlediskem hodnocení může být zařazení projevu dítěte do skupiny, tedy porovnání s ostatními žáky. (Kaprálek, Bělecký, 2011)

5.7 Asistent pedagoga, další pedagogický pracovník

Na základě posudku z PPP může škola zažádat o asistenta pedagoga. Jedná se o osobu, která vypomáhá vyučujícímu při práci s postiženým dítětem. Asistent pracuje společně s dítětem a ve chvílích, kdy se učitel potřebuje věnovat integrovanému žáku, dohlíží na práci ostatních, kteří v té době nejčastěji plní samostatné úkoly.

Další pedagogický pracovník zastává úlohu asistenta pedagoga v některých, pro žáka náročnějších, předmětech. Také může být přítomen jako tlumočnick do českého znakového jazyka nebo jako zapisovatel pro žáky s postižením znesnadňujícím či znemožňujícím psaní.

Asistent pedagoga a další pedagogický pracovník jsou do třídy s integrovaným žákem přiřazeni po schválení zřizovatelem a škola obdrží peníze na mzdové náklady. (vyhláška č. 73/2005 Sb.)

5.8 Osobní asistent

Osobní asistent je pozice nepedagogická, kdy je tato osoba k dispozici jen hendikepovanému žákovi. Jedná se o záležitost ryze osobní, využití služeb osobního asistenta je rozhodnutím zákonného zástupce, který tuto službu pro dítě zajišťuje a také ji hradí. Osobní asistent nemá být využíván pedagogem ve třídě pro jiné činnosti, nicméně spolupráce mezi nimi je pro správné vzdělávání postiženého žáka nezbytná.

5.9 Průběh a způsob poskytované péče

Odpovědný pracovník v poradně či centru uvede doporučení k zařazení (integraci) žáka do běžné třídy, do speciální třídy při běžné škole nebo k zařazení ke speciálnímu vzdělávání. Další možností je návrh snížení počtu žáků ve třídě. Žák je tedy vzděláván jako individuálně integrovaný (v menší skupině), ale v běžné třídě.

U žáků s postižením zdravotním se z pravidla volí vzdělávání v běžné škole s individuální integrací. Do jedné třídy lze integrovat 5 žáků se zdravotním postižením. (Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009)

5.10 Kontaktní pracovník školského poradenského zařízení

Každý IVP je třeba během roku upravovat, doplňovat či měnit. Tyto změny musí probíhat s vědomím a souhlasem zákonných zástupců a kontaktního pracovníka poradenského pracoviště. V IVP je tedy třeba uvést osobu, která odborný posudek vypracovala a kontaktní osobu pověřenou konzultací v případě nejasností či potřeby úprav. Tato osoba má také povinnost pravidelně (2x za rok) provést kontrolu plnění IVP. (Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009)

5.11 Podíl zákonných zástupců a žáka na plnění IVP

IVP a jeho plnění není záležitostí pouze školy. Podíl zákonných zástupců a samotného žáka na plnění IVP je přímo jeho součástí.

Důležitou úlohou rodičů je především dohlížet na domácí přípravu žáka a klást důraz na osamostatňování dítěte v co nejvyšší možné míře. Neodlučitelnou částí je komunikace se školou a podání informací v případě změny v chování žáka, jeho zdravotního stavu či situace v prostředí, kde je žák vychováván. Samozřejmostí má být i zájem o průběh plnění IVP ve škole, pravidelné informativní schůzky či telefonáty s osobou dohlížející na dodržování IVP a učiteli. Pravidelná setkání nejméně jednou za měsíc umožní oboustranný dohled nad plněním a provádění účelných úprav v individuálním plánu.

Podíl žáka na IVP je nástrojem pro jeho uvědomění si odpovědnosti za své povinnosti a život samotný. Zařazovat tuto část do IVP má smysl ve chvíli, kdy je žák schopen sám navrhnout způsob, jakým se bude na plnění IVP podílet.

Při tvoření IVP bývá spolupráce školy, rodičů a dalších zúčastněných stran na dobré úrovni. Postupem času však zpravidla zájem a důslednost upadají. (Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009)

6 Specifika IVP podle typu znevýhodnění

Individuální vzdělávací plány jsou vytvářeny pro různé skupiny žáků s rozdílným typem znevýhodnění. Setkáváme se s IVP vytvořenými pro:

- ✓ žáky se specifickými poruchami učení a chování
- ✓ žáky s mentálním postižením
- ✓ žáky se sociálním znevýhodněním
- ✓ pro žáky z cizojazyčného prostředí
- ✓ pro žáky s mimořádným nadáním

Konkrétní podoba IVP jednotlivých skupin se pochopitelně liší, a jiný je i průběh plnění IVP.

Podstatou integrace dětí se SVP není nutnost přizpůsobit práci dítěte zvládnutí vzdělávacího obsahu za každou cenu. Naopak, jeho cílem je nastavit postupy, metody a upravit obsah vzdělávání možnostem a schopnostem vzdělávaného dítěte.

6.1 IVP pro žáky se SPUCH

Nejčastěji je IVP vytvářen pro žáky se specifickými poruchami učení a chování (SPUCH). Jedná se o skupinu znevýhodněných žáků s nejčastější integrací do běžných škol.

Mezi SPUCH řadíme dyslexii, dysgrafii, dysortografii a dyskalkulii, jako nejčastější porucha chování je diagnostikován syndrom poruchy pozornosti s hyperaktivitou (ADHD) nebo bez ní (ADD). Tyto poruchy učení a chování bývají nejčastější a mají v porovnání s ostatními největší dopad na vzdělávání žáků. Kromě dyskalkulie, která se projevuje především v matematice, fyzice a chemii, mají ostatní poruchy vliv na úspěšnost žáka ve všech hlavních předmětech.

Z výše uvedeného důvodu je třeba vytvářet IVP pro všechny vyučované předměty. Ani v naukových předmětech nesmíme opomínat volit metody výuky, které pomohou eliminovat vliv postižení na možnost osvojení učiva. (Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009)

6.2 IVP pro žáky s mentálním postižením

Zařazení žáků s mentálním postižením bylo a v mnoha případech ještě je příčinou sporů. Vzhledem k typu postižení těchto dětí zůstává pro mnohé otázkou, jaký přínos má pro ně docházka do běžné školy, když nemůže splnit svůj hlavní úkol, vzdělávání podle vzdělávacího plánu.

Jak uvádějí Bartošová a Šauerová (str. 79, 2009): „V dnešním pojetí integrace se jako hlavní přínos jeví rozvoj v oblasti sociálních vztahů a samostatnosti. V tomto duchu by měl být koncipován také IVP pro integrované dítě s mentálním postižením.“

IVP pro žáka s mentálním postižením (MP) by se měl zaměřovat hlavně na rozvoj sociálních dovedností, zvládnutí sebeobsluhy a dostatečnou samostatnost. Ze školních dovedností má být kladen důraz na zvládnutí základů trivia a využívání praktických dovedností.

Integrace žáka s MP bývá snadnější na prvním stupni, kde se dítěti věnuje jedna učitelka. Na jejím přístupu velmi závisí přijetí žáka ostatními dětmi. Na druhém stupni integraci velmi ztěžuje střídání vyučujících, zvýšení náročnosti a prudký nárůst rozdílů mezi jednotlivými dětmi.

V IVP pro žáky s mentálním postižením se nejčastěji setkáváme s redukcí učiva nebo s IVP vytvořeným podle přílohy RVP pro děti s lehkým mentálním postižením. (Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009)

6.3 IVP pro žáky se sociálním znevýhodněním

Podle školského zákona č. 561/2004 Sb. se sociálním znevýhodněním rozumí rodinné prostředí s nízkým sociokulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, děti s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a děti v postavení azylanta a účastníka řízení o udělení azylu na území České republiky.

Mezi takové patří především romské děti, děti z rodin s nízkými příjmy, děti z rodin, kde je některý z rodičů vážně nemocen nebo je či byl ve výkonu trestu apod. Tyto podmínky jejich výchovy mají neblahý vliv na přístup dětí ke vzdělávání. Nedostává se jim doma pomoci, podpory a ocenění za úspěch, často jim rodiče nemohou poskytnout finance na školní pomůcky či akce. Tyto rodiny bývají pro děti nepodnětným prostředím, mnohdy

děti vyrůstají bez navázání pozitivních vztahů. Takové děti pak mívají špatnou slovní zásobu, nejsou dostatečně společensky začleňované, postrádají základní znalosti potřebné pro nástup do školy. Životní styl rodičů a prostředí, ve kterém děti vyrůstají, bývá také častou příčinou vrozených specifických poruch učení a chování.

Vytvoření IVP pro děti se sociálním znevýhodnění je různorodé. Většinou je třeba se zaměřit především na rozvoj slovní zásoby, na podporu pracovních návyků, na doplnění základních předmatematických a předčeštinářských představ.

Jedním z hlavních problémů vytvoření IVP a práce s ním je velmi často špatná spolupráce s rodiči a jejich nezájem. V případě souhlasu zákonných zástupců s prací podle IVP dochází postupem času ke stagnaci a postupnému ochabování spolupráce či výkonu dítěte, které není doma důsledně vedeno a pozitivně podporováno. (Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009)

6.4 IVP pro žáky z cizojazyčného prostředí

Cizinci, kteří se stanou žáky českých škol, jsou z hlediska platné školské legislativy zařazováni mezi žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pouze za určitých okolností. Těmito okolnostmi jsou stejně jako u ostatních dětí plnicích školní docházku sociální či zdravotní znevýhodnění.

Pro děti z cizojazyčného prostředí, které však nejsou omezené žádným postižením, bývá vypracován tzv. individuální vyrovnávací plán. (Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009)

6.5 IVP pro mimořádně nadané žáky

Dosud neexistuje jednoznačný názor odborníků na to, kdo je nadaný žák, co vlastně je nadání a talent. Kolektiv autorů příručky *Tvoříme individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka* (VÚP) uvádí pět základních podmínek, které mají nadání žáci společné:

- ✓ výjimečnost (nadaný je v něčem výjimečně dobrý)
- ✓ vzácnost (vysoká úroveň atributu neobvyklého mezi vrstevníky)
- ✓ produktivita (významná vlastnost musí být potenciálně produktivní)

- ✓ prokazatelnost (vlastnosti musí být prokazatelné alespoň dvěma testy)
- ✓ hodnota (výjimečnost musí být ve společensky oceňované oblasti)

Předmětem zájmu IVP ve školách je nadání rozumové. Sportovní či umělecké je možno rozvíjet přímo ve sportovních školách, sportovních klubech nebo školách uměleckých.

Tvorba IVP pro mimořádně nadané dítě prochází stejnými kroky jako dříve uváděné individuální vzdělávací plány. Žák musí absolvovat vyšetření v PPP a na základě odborné zprávy a žádosti zákonných zástupců pro něho vytvořen IVP.

V IVP je zahrnut přístup, který bude při práci s dítětem uplatňován. Jedná se o následující přístupy uváděné ve výše zmiňované příručce:

- ✓ akcelerační přístup (zrychlený postup výuky základního ŠVP, přestup do vyššího ročníku, předčasný nástup do školy)
- ✓ obohacující (žák absolvuje základní vzdělávání spolu s vrstevníky v kmenové třídě a do plánu jsou mu navýšeny další obohacující informace)
- ✓ kombinace obou variant

Legislativně je práce s žáky s mimořádným nadáním zakotvena v předpisu Informace ke vzdělávání dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných zabezpečující realizaci ustanovení §17 zákona č. 561/2004 Sb. a části třetí vyhlášky č. 73/2005 Sb.

7 Realizace IVP

Příprava a tvorba IVP jsou velmi důležité činnosti bezprostředně předcházející samotné realizaci IVP. Na kvalitě přípravy a vytvořeného IVP závisí vznik dokumentu, který bude platným pomocníkem při vzdělávání dítěte se znevýhodněním.

7.1 Typy integrace

Základními typy integrace je integrace individuální a integrace skupinová. V případě integrace individuální je žák zařazen do běžné třídy a veškerá výuka probíhá společně s ostatními. V případě integrace více žáků je jejich maximální počet v jedné třídě 5. Právě překročení tohoto počtu bývá v dnešní době důvodem k nevyhovění žádosti zákonného zástupce o integraci žáka a vytvoření IVP.

Integrace skupinová probíhá zařazením žáka do speciální třídy na běžné základní škole. V takové třídě smí být maximálně 14 žáků. Začleněním do speciální třídy je současně vyřešena otázka reedukace, která probíhá v rámci samotné výuky.

Výuka dítěte ve speciální škole pro žáky se stejným typem zdravotního postižení není považována za integraci, nicméně i v těchto případech je vytvářen IVP. Dítě není integrované, potřeba individuálního přístupu však trvá a často bývá ještě naléhavější. (vyhláška č. 73/2005 Sb.)

7.2 Průběh reedukace

Průcha, Walterová a Mareš uvádí ve svém Pedagogickém slovníku (str. 243, 2009) definici reedukace: „Speciálně pedagogické metody, kterými se zlepšuje, popř. zdokonaluje výkonnost v oblasti postižené funkce. Zlepšováním činnosti se zpětně působí pozitivně na psychiku postiženého jedince, na jeho postoj k vlastní vadě a k prostředí.“

Reedukace pro individuálně integrované žáky probíhá nejčastěji formou individuální péče. Aby však měla opravdový smysl, musí být prováděna pouze s dotyčným žákem nebo s velmi malou skupinou žáků se stejným typem a stupněm postižení.

Délku a četnost reedukace navrhuje pracovník PPP v odborném posudku. Délka jedné hodiny se pohybuje od 30 minut do 1 hodiny. Četnost bývá 1x až 2x týdně.

U skupinově integrovaných dětí je samotná reedukace realizována v rámci celé skupiny v průběhu příslušných vyučovacích hodin. (Jucovičová, Žáčková, 2014)

7.3 Možnosti využívání podpůrných, kompenzačních a reedukačních pomůcek

Pomůcky využívané při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami můžeme rozdělit do tří základních skupin:

- ✓ reedukační
- ✓ kompenzační
- ✓ podpůrné

Pomůcky reedukační slouží k nápravě či zmírnění hendikepu. Sem mohou patřit různé pracovní listy, speciální čítanky a písanky, PC programy, karty, stolní hry, techniky cvičení a uvolňování ruky. Tyto pomůcky využívají žáci integrovaní do běžné třídy hlavně při lekcích reedukace či doma, při přípravě. (Jucovičová, Žáčková, 2014)

Kompenzační pomůcky jsou určeny především pro žáky s těžším zdravotním postižením. Slouží ke kompenzaci hendikepu. Může se jednat o různá čtecí a záznamová zařízení pro žáky s postižením zraku, zesilovače zvuku, komunikační přístroje pro žáky s postižením sluchu a různé pomůcky manipulační a prvky k ovládnutí PC pro děti s postižením pohybového aparátu.

Pořízení kompenzačních pomůcek bývá i v současné době pro školy finančně velmi náročnou záležitostí, lze na ně však získat dotace. Velmi důležitou podmínkou pro využívání kompenzačních pomůcek je často znalost a schopnost učitele či asistenta kompenzační pomůcky ovládat a obsluhovat. (Michalík, Baslerová, Felcmanová, 2015)

Pomůcky nazývané jako podpůrné slouží žákům především k řešení konkrétních úkolů. Těmito pomůckami jsou myšleny hlavně názory, tabulky, slovníky apod.

Pro některé činnosti jsou pomůcky standardizované, lze je zakoupit ve specializovaných prodejnách. Pokud se jedná o pomůcky kompenzační, mohou v některých případech zákonní zástupci využít úplné či částečné úhrady zdravotní pojišťovnou.

Pomůcky podpůrné jsou velmi běžné. Často je ve školách používají i děti bez postižení, které však mají potíže podobného charakteru jako žáci se SPUCH. Tyto pomůcky lze zakoupit, v některých případech si je učitelé a žáci vyrábí sami, podle vlastního nápadu.

Finanční rozpočet na nákup pomůcek je jednou z položek IVP.

7.4 Úprava vzdělávacího plánu

Další možností při realizaci IVP je určitá modifikace vzdělávacího plánu. Tuto úpravu povoluje ředitel školy na základě doporučení ŠPZ a žádosti rodičů.

Úprava vzdělávacího plánu může být ve dvou směrech. Pro žáky s těžším postižením může být vzdělávací plán zjednodušen, snížena náročnost očekávaných výstupů.

V případě žáků mimořádně nadaných může jít naopak o akceleraci (předčasný nástup do školy, přeskočení ročníku, zvládnutí učiva dvou ročníků za jeden školní rok) či obohacení a rozšíření vzdělávacího plánu.

Rodiče žáků vyučovaných podle zjednodušeného vzdělávacího plánu musí být upozorněni, že takto získané studijní výsledky jsou neporovnatelné s výsledky ostatních žáků a neměla by být na jejich základě volena k dalšímu vzdělávání střední škola. ((Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009)

7.5 Organizace výuky

Z pohledu organizace výuky je možné na základě doporučení a schválení žádosti upravit délku a průběh výuky nebo žáka umístit do speciální třídy.

Běžně lze pro žáky se znevýhodněním zkrátit vyučovací hodinu. Dalším řešením může být, aby žák v případě potřeby trávil část hodiny mimo kmenovou třídu (v prostorách pro tento případ vyhrazených) za pomoci asistenta.

Podle typu IVP může být využita možnost, kdy výuku některých předmětů žák absolvuje společně s žáky jiného ročníku. Tento případ je častý v případě mimořádně nadaných dětí, nebo u žáků z cizojazyčného prostředí, kdy je jejich úroveň znalostí v některých předmětech výrazně rozdílná (především jazyky).

Do speciální třídy jsou řazeni žáci s větším omezením. Tyto třídy mají méně žáků, tempo výuky bývá pomalejší, delší čas je věnován procvičování. Výstupní cíle výuky v těchto třídách odpovídají ŠVP, mívají však poněkud nižší náročnost (složitost zadání, rozsah vypracovaných úkolů apod.). (vyhláška č. 73/ 2005 Sb.)

8 Hodnocení plnění IVP

Hodnocení plnění IVP by mělo probíhat na několika úrovních a v pravidelných časových intervalech.

Dvakrát do roka probíhá kontrola a hodnocení plnění IVP zástupcem školního poradenského zařízení, které vypracovalo odbornou zprávu jako podklad pro vytvoření IVP. Tuto povinnost mu ukládá vyhláška č. 72/2005 Sb.

Další hodnocení by mělo vzejít od učitelů jednotlivých předmětů, ve kterých je žák podle IVP vzdáván. Toto hodnocení by mělo probíhat pravidelně, nejlépe čtvrtletně.

Na hodnocení učitelů může navazovat hodnocení plnění IVP rodiči. Hodnocení rodiči probíhá velmi často v rámci třídních schůzek. Tento způsob může být vyhovující, pokud je IVP realizován bez potíží a nikdo nemá potřebu vznášet připomínky a požadovat úpravy. V opačném případě musí proběhnout setkání mimo třídní schůzku a má se ho účastnit nejen třídní učitel a rodič, ale také učitel dotčeného předmětu, případně školní speciální pedagog či pracovník PPP.

Důležitým aspektem je i ohodnocení plánu samotným žákem. Pokud je na toto hodnocení žák dostatečně vyzrálý, lze účelně IVP upravovat a podpořit tak dobré výsledky vzdělávání. (Jucovičová, Žáčková, Budíková, Bartošová, Šauerová, 2009)

9 Aktuální změny platné od 1. 9. 2016

Na jaře roku 2015 byla Parlamentem ČR schválena novela školského zákona (zákon č. 82/2015 Sb.) jejíž účinnost je stanovena od září 2016.

Tato novela definuje nové pojetí termínu podpůrná opatření. Logickým krokem následujícím po jejím schválení je vznik Katalogu podpůrných opatření.

9.1 Katalog podpůrných opatření

Katalog podpůrných opatření je jednotný nástroj pro pedagogy a další osoby pracující s osobami s postižením. Katalog podpůrných opatření je svazek osmi dílčích částí. První část, obecná, obsahuje všechny důležité obecné informace a metodiku pro práci s dílčími částmi.

Každá dílčí část katalogu je věnována jednomu z typů postižení část pro žáky s potřebou opory ve vzdělávání z důvodu:

- ✓ mentálního postižení nebo oslabení kognitivního výkonu
- ✓ tělesného postižení nebo závažného onemocnění
- ✓ zrakového postižení nebo oslabení zrakového vnímání
- ✓ sluchového postižení nebo oslabení sluchového vnímání
- ✓ narušení komunikační schopnosti
- ✓ poruchy autistického spektra nebo vybraného psychického onemocnění
- ✓ sociálního znevýhodnění

(Michalík, Baslerová, Felcmanová a kol., str.100, 2015).

9.2 Stupeň a oblast podpory

Doposavad byly IVP tvořeny především na základě diagnózy. Podle nově vypracovaného katalogu nastane změna a míra využití a druhy podpůrných opatření budou závislé na potřebném stupni podpory.

Stupňů pro hodnocení potřeb je vytvořeno celkem deset. Liší se mírou postižení dítěte a s tím souvisejícím rozsahem využití podpůrných opatření.

Oblastí podpůrných opatření bylo vytvořeno také deset. Jedná se o kategorie sdružující jednotlivé prvky speciálně-pedagogické podpory (Michalík, Baslerová, Felcmanová a kol., str.100, 2015).

- ✓ organizace výuky
- ✓ modifikace vyučovacích metod a forem
- ✓ intervence
- ✓ pomůcky
- ✓ úpravy obsahu vzdělávání
- ✓ hodnocení
- ✓ příprava na výuku
- ✓ sociální a zdravotní podpora
- ✓ práce s třídním kolektivem
- ✓ úprava prostředí
- ✓ personální opatření
- ✓ organizační opatření

Poslední dvě oblasti byly vyčleněny jako speciální jedenáctá kategorie Implementace podpůrných opatření.

Katalog podpůrných opatření vznikla na Univerzitě Palackého v Olomouci kolektivem autorů pod vedením doc. PaedDr. Et Mgr. Jana Michalíka, Ph.D., PaedDr. Pavlíny Baslerové a Mgr. Lenky Felcmanové.

B Praktická část

10 Cíl výzkumu

Cílem praktické části této práce je potvrdit nebo vyvrátit následující hypotézu:

„Individuální vzdělávací plány jsou tvořeny formálně, nemají pro děti žádný přínos, nejsou využívány a není s nimi dále dostatečně pracováno. Čas věnovaný jejich přípravě a tvorbě je neúměrný k jejich dalšímu využití.“

K vyslovení této hypotézy mne přivedla téměř desetiletá praxe ve vzdělávání žáků se SPUCH na základní škole se speciálními třídami. Tvorba IVP pro tyto žáky se stala nedílnou součástí mé práce. Po mnoha různých zkušenostech jsem si začala klást otázku, do jaké míry se vrací čas a úsilí věnované přípravě a tvorbě IVP.

10.1 Použité metody výzkumu

Pro ověření či vyvrácení vyslovené hypotézy jsem využila dotazníkové šetření jako metodu kvantitativního výzkumu.

Abych získala dostatečné množství informací pro svou práci, zvolila jsem jako objekt zkoumání skupiny učitelů, rodičů a žáků vyšších ročníků základních škol a škol středních. Pro každou ze skupin jsem vytvořila strukturovaný dotazník s polouzavřenými otázkami, které jsem vyhodnotila pomocí tabulek a grafů a výsledek jsem porovnal s vyslovenou hypotézou.

10.2 Přípravná etapa

Téma mé bakalářské práce je záležitost, o které přemýšlím již delší dobu. Proto pro mne byla volba jejího tématu jednoznačná.

Začala jsem zamyšlením, co od vyhodnocení práce očekávám. Svůj záměr jsem diskutovala s naší školní speciální pedagožkou, která mi pomohla stanovit základní otázky do dotazníků a sestavit hypotézu.

Vytvořila jsem dotazníky pro *Třídní učitele tvořící IVP*, *Učitele s IVP pracující*, pro *Žáky pracující podle IVP* a pro *Rodiče žáků podle IVP vzdělávaných* (viz přílohy 1- 4). Jejich první verze jsem pro ověření zadala jen několika málo kolegům, žákům mé třídy a jejich rodičům. Požádala jsem je o zhodnocení srozumitelnosti. Po jejich vyjádření jsem upřesnila některé zkratky a rozšířila v několika případech škálu odpovědí. Poté byly dotazníky připraveny k rozdáání.

10.3 Realizační etapa

Dotazníky jsem s pomocí svých kolegů a kolegů z dalších škol rozdala a vyplněné získala zpět v tomto poměru (rozdané/vrácené):

Oslovená škola	pro TU	pro učitele	pro rodiče	pro žáky
3. ZŠ Kolín (A)	15/14	20/17	110/78	70/57
ZŠ, MŠ a PŠ Kolín (B)	5/4	5/5	5/5	0/0
ZŠ Červené Pečky (C)	2/2	2/1	3/2	3/1
2. ZŠ Kolín (D)	5/3	5/2	5/2	5/0
Gymnázium J. Oretna K. Hora (E)	5/2	5/4	5/2	5/2
ISŠ Kolín (F)	5/3	5/5	5/2	5/2
Návratnost (poměr)	37/28	42/34	133/91	88/62
Návratnost (%)	75,7	81	68,4	70,5

Tab. 10.1: Návratnost dotazníků

Objektem zkoumání pro svou práci jsem se rozhodla zvolit dvě základní školy se speciálním zaměřením, dvě základní školy běžného typu a čtyři školy střední (dvě SŠ a dvě SŠ s OU). Ze středních škol spojených s učilištěm jsem obdržela zprávu, že individuální vzdělávací plány netvoří. Každý z vyučujících poskytuje úlevy či podporu studentům se speciálními vzdělávacími potřebami podle svého vlastního uvážení a podle individuální dohody se studenty.

Největší počet dotazovaných připadá na Základní školu Kolín IV (3. ZŠ). Jedná se o školu s největším počtem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v okrese. V této

škole jsou speciální třídy pro děti se SPUCH a díky této specializaci také vysoký počet individuálně integrovaných dětí do běžných tříd.

10.4 Postup zpracování výsledků

Po návratu dotazníků jsem provedla jejich kontrolu. Vyřadila jsem několik neúplně vyplněných a jeden dotazník vyplněný studentem prokazatelně náhodně. Celková návratnost dotazníků vhodných pro zpracování byla poměrně vysoká: 300/215, což je 71,7%.

Dalším krokem bylo pro lepší přehlednost spojení dotazníků stejného typu ze všech škol do jedné tabulky. Výsledky ze škol stejného typu jsou v tabulce umístěny v sousedních sloupcích. Jednotlivé školy jsou ve výsledné tabulce označeny písmeny A - F, přiřazených k subjektům v tabulce 9.1.

Z tabulek jsem vybrala data podstatná pro vyhodnocení platnosti vyslovené hypotézy. Tato data jsem zpracovala do grafů. Na základě těchto dat jsem vyvodila závěr.

11 Zpracování výsledků a jejich interpretace

11.1 Třídní učitelé tvořící IVP

V dotazníku jsem zjišťovala informace o podkladech pro tvoření IVP, množství času, které třídní učitel věnuje přípravě, úpravám a hodnocení IVP a přístup žáků a rodičů k tvorbě IVP z pohledu třídního učitele.

Dotazování ze školy:		A	B	C	D	E	F
1.	IVP připravuji pro						
	žáky ZŠ 1. stupeň	10	2	1	2		
	žáky ZŠ 2. stupeň	4	3	1	1		
	žáky OU						
	žáky gymnázia, střední školy					2	3
2.	Jaké podklady pro tvorbu IVP máte k dispozici						
	zpráva z PPP	13	3	2	3	1	3
	lékařská zpráva pediatra	2	1				
	zpráva logopeda	4					
	zpráva SPC	1	4			1	1
	zpráva dětského psychologa	2	1				
	zpráva jiného specialisty	1	1				
3.	Jsou pro Vás zprávy odborníků dostatečně srozumitelné?						
	ano	4	1		1	1	2
	spíše ano	10	3	2	2	1	1
	spíše ne						
	ne						
4.	Na tvorbě IVP spolupracuji s:						
	PPP	7	1	1	3	1	
	rodiči	6	3	1	3	1	
	školním spec. pedagogem	8	1				
	školním psychologem		1				
	SPC		3				
	vyučujícími vztaž. předmětů	9	1			1	3
	žáky (studenty)	1	1				1
5.	Podklady k vytvoření IVP získávám od:						

	rodičů žaka	4		2		2	3
	přímo od poradny (specialistů)	6	2				
	oběma způsoby	4	2		3		
6.	Podklady k IVP jsou mi předány v dostatečném časovém předstihu						
	ano	5	1	1	1		2
	spíše ano	5	3	1	1	2	1
	spíše ne	3			1		
	ne	1					
7.	Tvorbě jednoho IVP věnuji						
	méně než 1 hodinu	1					
	1 - 2 hodiny	10	1	2	3	1	3
	více než 2 hodiny	3	3			1	
8.	Úpravám IVP věnuji za čtvrtletí						
	méně než 1 hodinu	5	1	2	3	2	2
	1 - 2 hodiny	7	3				1
	více než 2 hodiny	2					
9.	IVP aktualizujeme v průběhu školního roku						
	pravidelně	7	2	2		1	
	podle potřeby	7	2		3	1	1
	neaktualizujeme	0					2
10.	Kontrola plnění IVP třídním učitelem probíhá						
	každé čtvrtletí	13	4			1	
	každé pololetí			2	3	1	3
	nepravidelně vícekrát za rok	1					
	1x za školní rok						
	kontrola plnění neprobíhá						
11.	Kontrola plnění IVP pracovníkem PPP						
	každé čtvrtletí		1				
	každé pololetí	2			3	1	
	nepravidelně vícekrát za rok		1	1		1	
	1x za školní rok	6		1			
	nepravidelně u vybr. žáků	2					
	kontrola plnění neprobíhá	4	2				3
12.	Rodiče se k vytvořeným IVP						

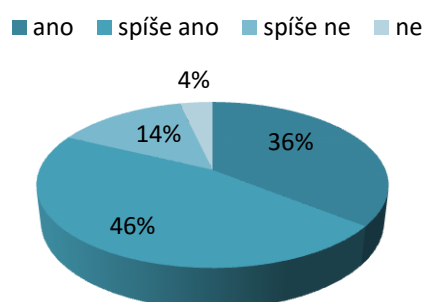
	vyjadřují	5	2	1	3		
	spíše vyjadřují	3	2	1		2	1
	spíše nevyjadřují	6					2
	nevyjadřují						
13.	Žáci (studenti) jsou s IVP seznámeni						
	ano	5	2	1	3	2	
	spíše ano	6					2
	spíše ne	2	1	1			1
	ne	1	1				
14.	Žáci (studenti) se ke svému IVP						
	vyjadřují	3			1		
	spíše vyjadřují	1				1	
	spíše nevyjadřují	5	1	2	2	1	3
	nevyjadřují	5	3				
15.	Práce podle IVP je pro žáky přínosná						
	ano	9	3		3	1	
	spíše ano	4	1	2		1	3
	spíše ne	1					
	ne						

Tab. 11.1: Třídní učitel tvořící IVP

Z tabulky vyplývá mimo jiné skutečnost, že ve specializovaných základních školách jsou jako podklady využívány zprávy z různých specializovaných pracovišť, zatímco na běžných školách a středních školách se tvůrci IVP setkávají se standardními zprávami z pedagogicko-psychologické poradny a speciálního poradenského centra. Všechny tyto zprávy jsou podle odpovědí při dalším zpracování dostatečně srozumitelné.

Spolupráci se specializovanými pracovišti při samotné tvorbě IVP a s ostatními kolegy využívají podle své potřeby a typu IVP na všech dotazovaných školách.

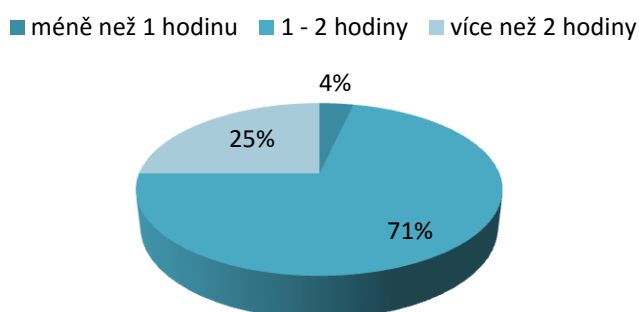
Otázka č. 6 – Podklady k IVP jsou mi předány v dostatečném časovém předstihu

Graf 11.1.1 – Otázka č. 6

Z odpovědí vyplývá, že 82% dotazovaných obdrží podklady k tvorbě IVP včas. Dalších 18% obdrží podklady později, s jistým zpožděním. Touto skutečností může být při tvorbě IVP ovlivněna jeho kvalita a při časové prodlevě individuální plán chybí při práci s žákem.

Otázka č. 7 – Tvorbě jednoho IVP věnuji

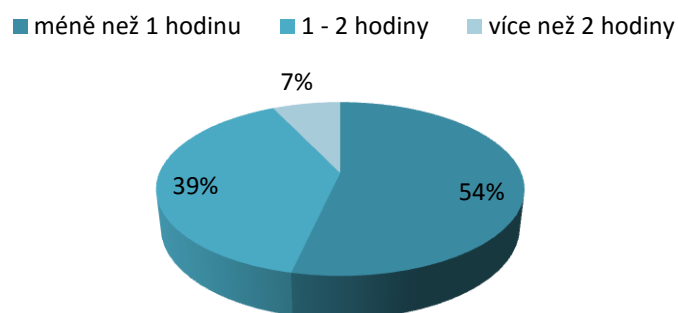

Graf 11.1.2 – Otázka č. 7

Tvorbě jednoho IVP se 1-2 hodiny věnuje více než 70%. Dalších 25% se touto činností zabývá dokonce více než 2 hodiny. Předpokládáme-li jednu třídu pro žáky se

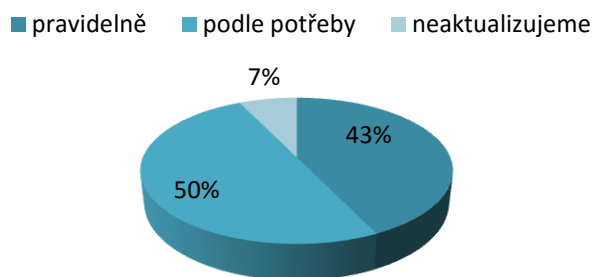
SPUCH (14 žáků), pak je pro tvorbu jejich vzdělávacích plánů třeba 4 pracovních dnů. Tento časový údaj není zanedbatelný.

Otázka č. 8 – Úpravám IVP věnuji za čtvrtletí

Graf 11.1.3 – Otázka č. 8

Otázka č. 9 – IVP aktualizujeme v průběhu školního roku

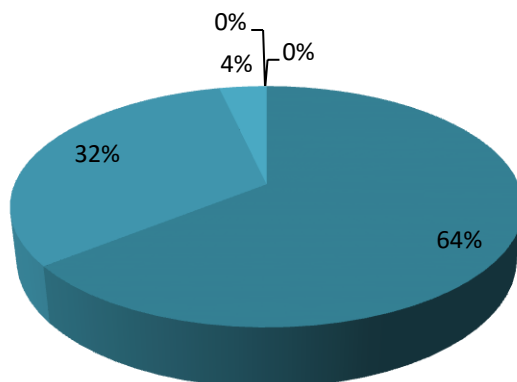

Graf 11.1.4 – Otázka č. 9

Výsledek hodnocení těchto dvou otázek je důkazem, že IVP jsou dokumenty skutečně živé a v průběhu školního roku jsou upravovány. Spojíme-li oba grafy, výsledkem bude skutečnost, že pouze 7% individuálních plánů není během roku aktualizováno. Tyto jsou v grafu 10.1.3 ukryty pod odpověď „méně než hodinu“.

Otázka č. 10 – Kontrola plnění IVP třídním učitelem probíhá

- každé čtvrtletí
- každé pololetí
- nepravdělně vícekrát za rok
- 1x za školní rok
- kontrola plnění neprobíhá

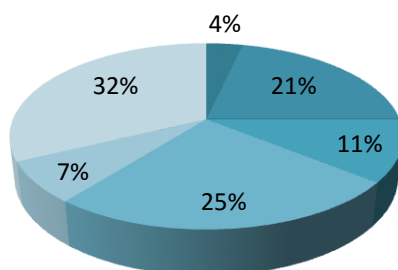

Graf 11.1.5 – Otázka č. 10

U 96% IVP probíhá kontrola jeho plnění třídním učitelem nejméně 1x za pololetí, u více než 60% každé čtvrtletí. V některých případech (jak je patrné z výsledků dalších dotazníků) se kontroly účastní rodiče, někdy samotní žáci. Kontrola práce s IVP je důležitý krok pro úpravy a změny v IVP.

Otázka č. 11 – Kontrola plnění IVP pracovníkem pedagogicko-psychologické poradny

- každé čtvrtletí
- každé pololetí
- nepravdělně vícekrát za rok
- 1x za školní rok
- nepravdělně u vybr. žáků
- kontrola plnění neprobíhá

Graf 11.1.6 – Otázka č. 11

Vyhodnocení otázky je velmi překvapivé. Kontrola plnění pracovníky PPP by měla probíhat dvakrát do roka. 32% u volby „kontrola plnění neprobíhá“ je poněkud zarážející, jedná-li se o profesionální pracoviště právě na tuto činnost zaměřené.

11.2 Učitelé s IVP pracující

Prostřednictvím dotazníku pro učitele pracující s IVP se snažím zjistit, do jaké míry se učitel zapojuje do tvorby IVP, jak s ním dále pracuje, hodnotí ho a jaký je (z jeho pohledu) přístup k práci ze strany žáků (studentů) a jejich rodičů.

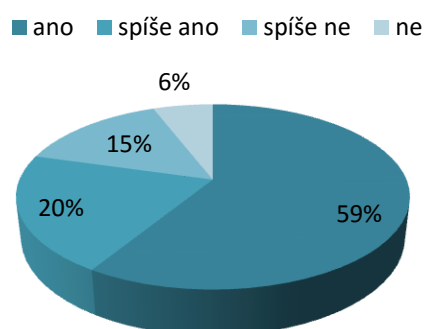
Dotazování ze školy:		A	B	C	D	E	F
1.	Učím na:						
	1. stupni ZŠ	13	2		1		
	2. stupni ZŠ	4	4	1	1		
	odb. učilišti						
	gymnázia, střední škole					4	5
2.	Připravuji tř. učitelé podklady pro tvorbu IVP						
	ano	9	1	1	2	3	4
	spíše ano	5				1	1
	spíše ne	2	3				
	ne	1	1				
3.	Před přípravou IVP si prostuduji všechny dostupné podklady (zprávy)						
	ano	15	5		2	1	1
	spíše ano	2		1		3	4
	spíše ne						
	ne						
4.	Zajímám se o IVP pro ostatní předměty						
	ano	13	4		2		
	spíše ano	2	1	1		1	1
	spíše ne					3	4
	ne	2					
5.	Mám svou kopii IVP						
	ano, vždy	14	4		2	4	3
	jen pro žáky s těžší poruchou	1					1
	nemám	2	1	1			1
6.	Jednotlivé IVP průběžně upravuji						
	ano	8	3				
	spíše ano	7	1		2	1	4
	spíše ne	2	1	1		3	1

	ne						
7.	Plnění jednotlivých IVP hodnotím						
	čtvrtletně	16	2			1	
	pololetně	1	3	1	2	1	3
	ne závěr školního roku					2	2
	nehodnotím						
8.	Žáci (studenti) svůj IVP znají						
	ano	2	1	1	2	3	1
	spíše ano	10	3			1	4
	spíše ne	4					
	ne	1	1				
9.	Žáci (studenti) své podmínky v IVP						
	dodržují		2				4
	spíše dodržují	16	2	1	2	4	1
	spíše nedodržují	1	1				
	nedodržují						
10.	Rodiče se k práci s IVP						
	vyjadřují	5	4		2		
	spíše vyjadřují	6				2	
	spíše nevyjadřují	4	1	1		2	5
	nevyjadřují	1					
11.	Rodiče podmínky v IVP						
	dodržují	2	2				
	spíše dodržují	13	3	1	2	4	4
	spíše nedodržují	1					1
	nedodržují						
12.	Rodiče se o práci dítěte ve škole podle IVP						
	zajímají	4	3				
	spíše zajímají	9	2		2	3	
	spíše nezajímají	3		1		1	5
	nezajímají						
13.	Práci s IVP hodnotím						
	sám (sama)	11		1	2	4	2

	s žáky	3	1		2		3
	s rodiči	5	4	1	2	2	
	se školním spec. pedagogem		1		2		
	nehodnotím						
14.	Práci podle IVP společně s rodiči hodnotím						
	čtvrtletně	10	1				
	pololetně	5	4	1	2	1	
	nepravidelně						
	na konci šk. Roku					1	
	nehodnotím	1				2	5
15.	Práci s IVP společně s žáky (studenty) hodnotím						
	čtvrtletně	6					
	pololetně	1	1		2		3
	nepravidelně	4					
	na konci šk. Roku	1					
	nehodnotím	4	4	1		4	2
16.	Práci podle IVP hodnotím sám (sama)						
	čtvrtletně	14	2			3	
	pololetně	1	3	1	2	1	
	nepravidelně	1					
	na konci šk. roku						2
	nehodnotím						3
17.	Při problému s plněním IVP ze stran dítěte se obracím na						
	rodiče	12	3	1	2	4	2
	tř. učitele	10	2		2	3	
	školního spec. pedagoga	9	2				
	kontaktní osobu z PPP	2					
	řeším samostatně	2					3
18.	Práce podle IVP je pro žáky (studenty) přínosná						
	ano	11	4		2	1	
	spíše ano	4	1	1		3	4
	spíše ne	1					1
	ne						

Tab. 11.2: Učitelé s IVP pracující

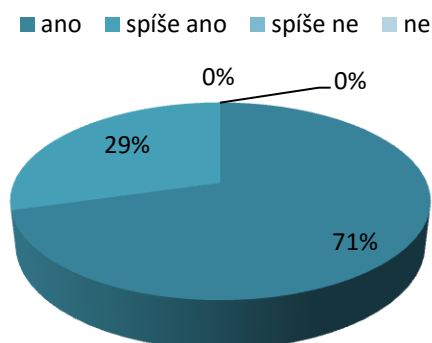
Otázka č. 2 – Připravuji tř. učitelé podklady pro tvorbu IVP

Graf č. 11.2.1: Otázka č. 2

Téměř 80% vyučujících připravuje pro třídního podklady pro tvorbu IVP. Ve zbylých 20% se na tvorbě IVP podílí tř. učitel sám, případně ve spolupráci s rodiči nebo se zaměstnanci odborných pracovišť.

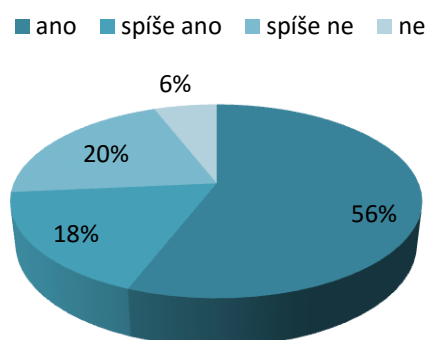
Otázka č. 3 – Před přípravou IVP si prostudují všechny dostupné podklady

Graf č. 11.2.2: Otázka č. 3

Každý z dotazovaných učitelů, kteří s IVP pracují (a pracují tedy s žákem se SVP), prostudují více či méně všechny potřebné podklady. V některých případech se může jednat i o materiál poměrně rozsáhlý. Pokud jsou zprávy vypracovány pro žáka s více omezeními, nestačí mnohdy studovat složku jednou, ale je třeba se k ní vracet.

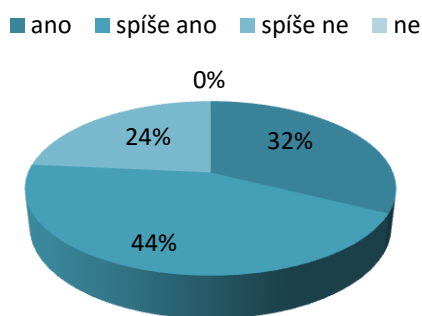
Otázka č. 4 – Zajímám se o IVP pro ostatní předměty

Graf 11.2.3: Otázka č. 4

Zájem o obsah individuálních plánů pro ostatní předměty je jedním z nepřehlédnutelných pozitiv pro práci s IVP vyučovaného předmětu. Podobnost metod a návaznost pomůcek přispívá k lepšímu zvládnutí učiva ve škole jako celku. Lze podle něho také koordinovat celkovou zátěž dítěte v krátkém či delším časovém horizontu.

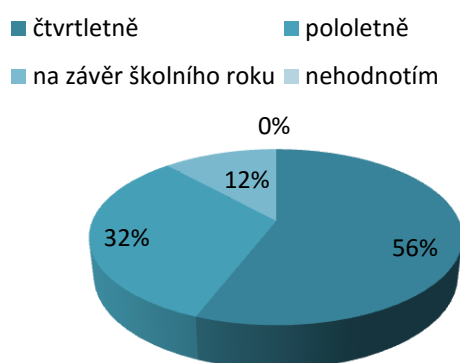
Otázka č. 6 – Jednotlivé IVP průběžně upravuji

Graf 11.2.4 – Otázka č. 6

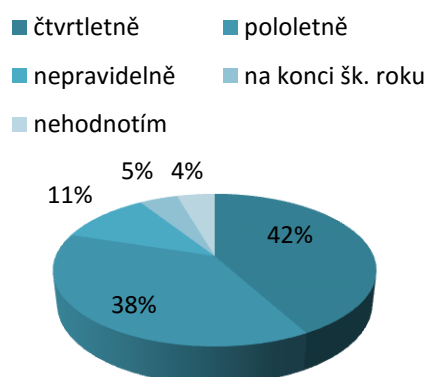
Při průběžných úpravách IVP během roku můžeme snáze podchytit vývoj dítěte, změnu situace a nové okolnosti. Téměř 80% vyučujících tak činí. Větší poměr neupravovaných plánů připadá na školy střední.

Otázka č. 7 – Plnění jednotlivých IVP hodnotím

Graf 11.2.5: Otázka č. 7

Otázka č. 16 – Práci podle IVP hodnotím

Graf 11.2.6: Otázka č 16

Z uvedených odpovědí na otázku č. 7 a č. 16 vyplývá, že četnost hodnocení IVP se pohybuje v příznivé hodnotě – 1x za čtvrtletí.

11.3 Rodiče žáků pracujících podle IVP

Dotazy na rodiče byly směřovány především na oblast práce s IVP. Rodiče se vyjadřovali k možnosti ovlivnění obsahu plánu, k jejich přístupu plnění, k přístupu dětí a k plnění plánu ze strany školy.

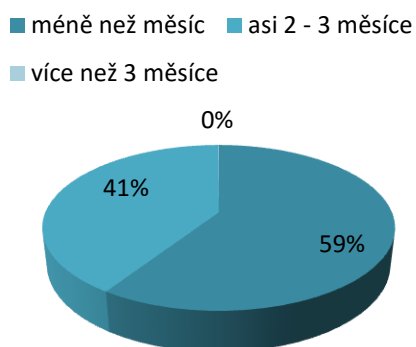
Dotazování ze školy:		A	B	C	D	E	F
1.	Podklady pro tvorbu IVP zajišťuji (označte všechny vaše zdroje)						
	v pedagogicko-psych. poradně	64	5	2	2	1	1
	u dětského lékaře	6					
	u logopeda	19	3				
	ve spec. poradenském centru	11	4			1	1
	u dětského psychologa	12	2				
	u jiného specialisty	6	1				
2.	Získání všech potřebných zpráv trvá						
	méně než měsíc	42	2	2	2	2	1
	asi 2 - 3 měsíce	31	3				1
	více než 3 měsíce	1					
3.	Získané zprávy předávám tř. učitelům						
	postupně, vždy po získání	55	3	2	2	2	2
	společně, po získání poslední	19	2				
	s časovým odstupem	3					
4.	K tvorbě IVP jsem přizván a aktivně se účastním						
	ano	39	5	1	1		1
	spíše ano	13			1	1	1
	spíše ne	11		1		1	
	ne	14					
5.	K vytvořenému IVP mám možnost se vyjádřit						
	ano	62	3	1	1		
	spíše ano	11	2	1	1	2	1
	spíše ne	4					1
	ne	1					
6.	Již jsem někdy navrhl(a) úpravu v IVP						
	ano	4	1		1		
	ano, několikrát	2		1			

	ne, nebylo třeba	44	2		1	1	1
	ne	27	2	1		1	1
7. S vytvořeným IVP své dítě seznamuji							
	ano, podrobně	23		1			
	ano, stručně	38	1	1	1	2	2
	ne, je to zbytečné	7	4				
	ne, z důvodu jeho nízkého věku	8			1		
8. Doma s dítětem podle IVP							
	pracuji	40	2	1			
	spíše pracuji	23	3	1	2		1
	spíše nepracuji	10				2	1
	nepracuji	2					
9. Z mého pohledu je IVP ve škole							
	plněn důsledně	55	5		1	1	1
	plněn částečně	17		1	1	1	1
	plněn nedostatečně	3		1			
10. Mám možnost se k plnění IVP během roku vyjádřit							
	ano	52		1	1	1	
	spíše ano	17	5	1	1	1	2
	spíše ne	4					
	ne	4					
11. Navrhuji během roku změny v IVP							
	ano	7		1			
	spíše ano	4					
	spíše ne	25	4		1		1
	ne	40	1	1	1	2	1
12. Jsou v IVP během šk. roku prováděny změny ze strany školy							
	ano	14					
	ne	21	3	1		2	1
	nejsem si vědom(a)	41	2	1	2		1
13. Hodnocení plnění IVP s třídním učitelem probíhá							
	čtvrtletně	43					
	pololetně	10		2	2		1
	na konci šk. roku	1	3			2	

	nepravidelně	9	2				
	neprobíhá	10					1
14.	Výuka podle IVP je pro mé dítě přínosem						
	ano	63	2	1	1		2
	spíše ano	11	3	1	1	2	
	spíše ne	1					
	ne	2					

Tab. 11.3: Rodiče žáků pracujících podle IVP

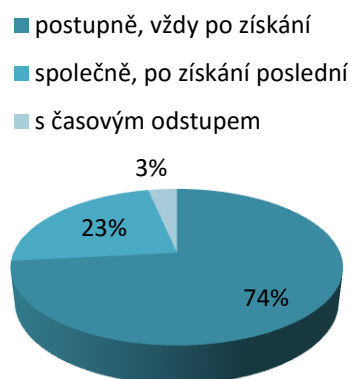
Otázka č. 2 – Získání všech potřebných zpráv trvá

Graf 11.3.1: Otázka č. 2

Časová náročnost získávání podkladů závisí na množství odborných pracovišť, která je třeba navštívit.

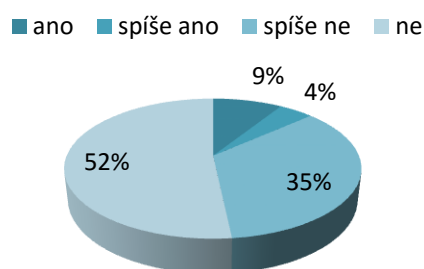
Otázka č. 3 – Získané zprávy předávám tř. učitel

Graf 11.3.2: Otázka č. 3

Včasné předání zpráv podporuje vytvoření kvalitního IVP v příznivém termínu. Podle odpovědí téměř všichni dotazovaní předávají zprávy (podklady k plánům) bez prodlení.

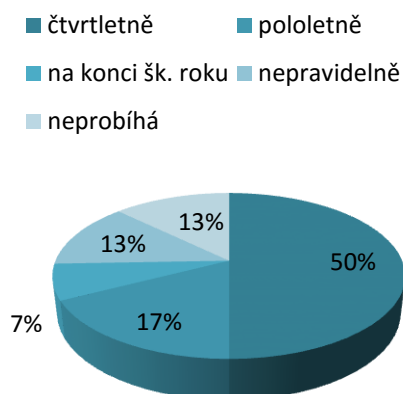
Otázka č. 11 – Navrhuji během roku změny v IVP

Graf 11.3.3: Otázka č. 11

Změny či úpravy v IVP navrhuje během roku překvapivě málo rodičů – pouze 13%.

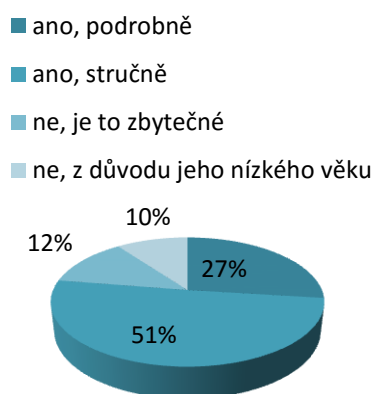
Otázka č. 13 – Hodnocení plnění IVP s třídním učitelem probíhá

Graf 11.3.4: Otázka č. 13

Podle výsledku odpovědí na otázku č. 13 se rodiče hodnocení plnění IVP s třídním učitelem účastní s různou frekvencí v 87% případech.

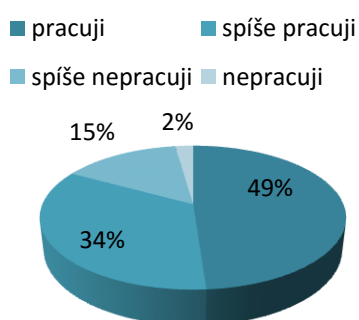
Otázka č. 7 – S vytvořeným IVP své dítě seznamuji

Graf 11.3.5: Otázka č. 7

Seznámení žáka (dítěte) s IVP by mělo proběhnout vždy. Pouze v případě nízkého věku nebo vyššího stupně mentálního postižení lze seznámení neprovést. Do této kategorie můžeme zařadit téměř všechny z 22% záporných odpovědí.

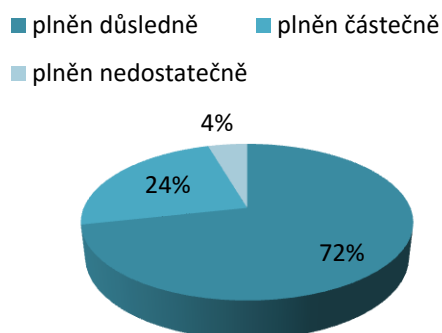
Otázka č. 8 – Doma s dítětem podle IVP

Graf 11.3.6: Otázka č. 8

Mezi 17% rodičů, kteří se svým dítětem podle IVP nepracují, patří rodiče žáků středních škol. Větší část však připadá na rodiče žáků základních škol.

Otázka č. 9 – Z mého pohledu je IVP ve škole

Graf 11.3.7: Otázka č. 9

Nedostatečné plnění IVP školou (4%) připadají na základní školy.

11.4 Žáci (studenti) pracující podle IVP

O vyjádření k práci s individuálním plánem jsem požádala žáky 2. stupně základních škol a studenty. Dotazy jsem zaměřila především na znalost obsahu IVP, možnost ovlivnit ho a jeho plnění.

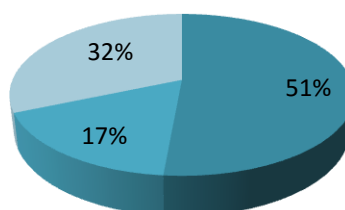
Dotazování ze školy:		A	B	C	D	E	F
1.	Jsem žákem (studentem)						
	2. stupně ZŠ	57		1			
	odb. učiliště						
	gymnázia, střed. školy					2	2
2.	Vím, že se vzdělávám podle IVP						
	ano	53		1		2	2
	ne	4					
3.	Znám svůj IVP						
	znám ho dobře	16				1	1
	četl(a) jsem ho	3		1		1	1
	neznám ho	11					
4.	Vím, jak je IVP vytvářen						
	ano	10					
	částečně	30				1	1
	ne	17		1		1	1
5.	S obsahem IVP mne seznamuje						
	třídní učitel	19					
	učitelé jednotlivých předmětů	11		1		2	2
	rodiče	38		1		1	
	nikdo	7					
6.	Znám své nároky na podpůrné prostředky plynoucí z IVP						
	ano	16				1	1
	spíše ano	30		1		1	1
	spíše ne	6					
	ne	5					
7.	Ve výuce pracuji podle IVP						
	ano	20					
	spíše ano	23		1		2	2

	spíše ne	12					
	ne	2					
8.	Znám své povinnosti plynoucí z IVP						
	ano	19				1	
	spíše ano	23		1		1	2
	spíše ne	9					
	ne	6					
9.	Má domácí příprava je v souladu s IVP						
	ano	13					
	spíše ano	24		1		1	2
	spíše ne	14				1	
	ne	4					
10.	Mám možnost se k obsahu IVP při jeho tvorbě vyjádřit						
	ano	10		1			
	spíše ano	20				2	2
	spíše ne	16					
	ne	9					
11.	S vyučujícím práci podle IVP hodnotíme						
	čtvrtletně	5					
	pololetně	14					2
	na konci roku	10				1	
	nehodnotíme	25		1		1	
12.	Rodiče se mnou o IVP mluví						
	ano	14					
	spíše ano	14				1	1
	spíše ne	16		1		1	1
	ne	12					
13.	Myslím si, že mi IVP při práci ve škole pomáhá						
	ano	30					
	spíše ano	16		1		2	2
	spíše ne	4					
	ne	6					

Tab. 11.4.: Žáci (studenti) pracující podle IVP

Otázka č. 3 – Znáám svůj IVP

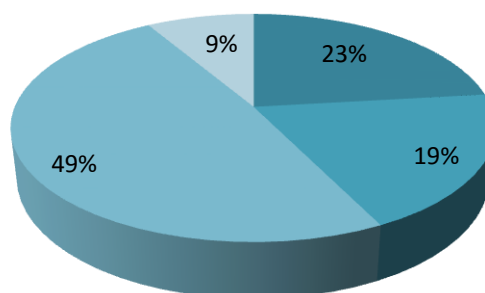
■ znám ho dobře ■ čt(a) jsem ho ■ neznám ho

Graf 11.4.1: Otázka č. 3

Otázka č. 5 – S IVP mne seznamuje

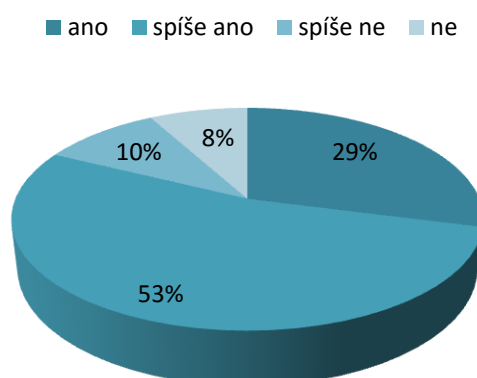
■ třídní učitel ■ učitelé jednotlivých předmětů ■ rodiče ■ nikdo

Graf 11.4.2: Otázka č. 5

Výsledek hodnocení této a předchozí otázky zcela nekoresponduje s ostatními odpověďmi. 78% rodičů, podle otázky 7 položené rodičům, s obsahem IVP seznamuje. Podle grafu 10.4.1 32% žáků svůj IVP nezná a podle grafu 10.4.2 je s ním seznamuje 49% rodičů.

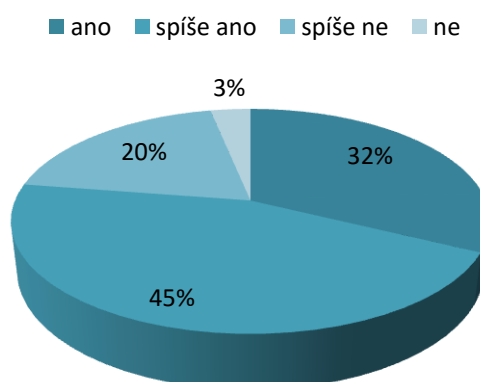
Otázka č. 6 – Znáám své nároky na podpůrné prostředky plynoucí z IVP

Graf 11.4.3 – Otázka č. 6

18% žáků (studentů) nezná své nároky na podpůrné prostředky plynoucí z IVP.

Otázka č. 7 – Ve výuce pracuji podle IVP

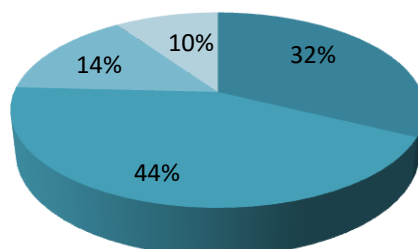

Graf 11.4.4 – Otázka č. 7

23% žáků se podle jejich slov při výuce individuálním plánem neřídí.

Otázka č. 8 – Znáám své povinnosti plynoucí z IVP

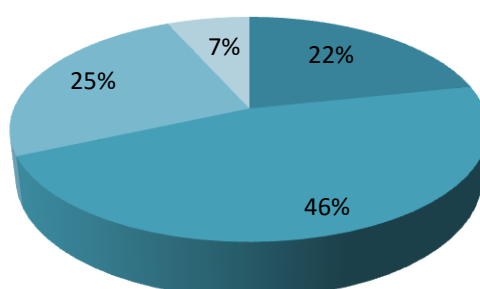
■ ano ■ spíše ano ■ spíše ne ■ ne

Graf 11.4.5 – Otázka č. 8

Otázka č. 9 – Má domácí příprava je v souladu s IVP

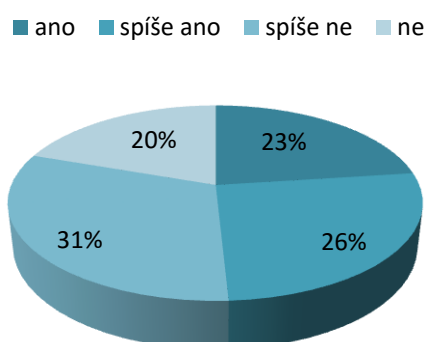
■ ano ■ spíše ano ■ spíše ne ■ ne

Graf 11.4.6 – Otázka č. 9

Otázky 8 a 9 zjišťují naopak plnění žákových povinností. 76% dotázaných své povinnosti z IVP plynoucí zná a 68% žáků svou domácí přípravu podle IVP dodržuje.

Otázka č. 12 – Rodiče se mnou o IVP mluví

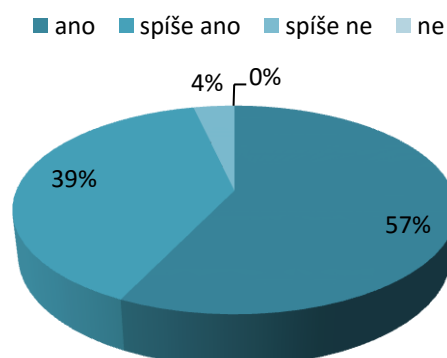

Graf 11.4.7 – Otázka č. 12

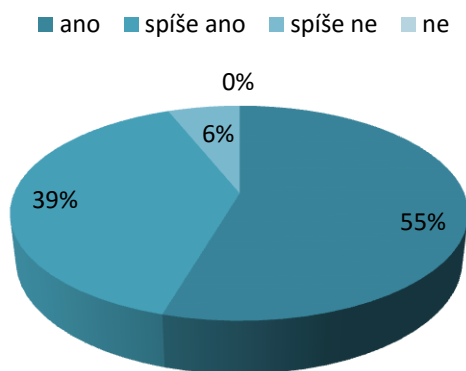
Se svými dětmi mluví na nějaké úrovni 57% rodičů.

11.5 Je pro žáky (studenty) IVP přínosem?

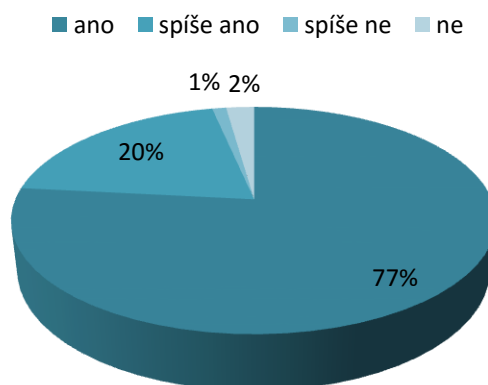
Jednou z důležitých součástí vyslovené hypotézy byla myšlenka, zda je čas věnovaný přípravě a tvorbě IVP úměrný jeho dalšímu využití.

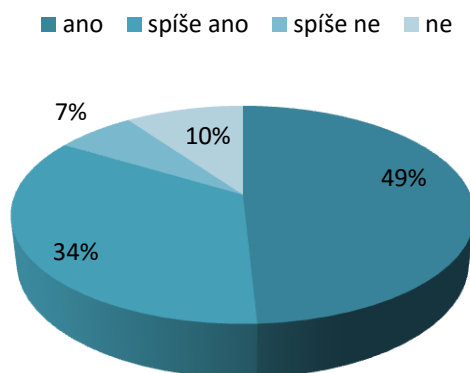
Graf 11.5.1 – Odpovědi TU tvořících IVP

Graf 11.5.2 – Odpovědi učitelů s IVP pracujících

Graf 11.5.3 – Odpovědi rodičů žáků pracujících podle IVP

Graf 11.5.4 – Odpovědi žáků (studentů) pracujících podle IVP

Hodnocení odpovědí potvrzuje, že práce na tvorbě a přípravě individuálních vzdělávacích plánů není samoučelná. Pouze 7,5% z celkového počtu dotázaných se domnívá, že práce žáků (studentů) podle IVP je nepřínosná.

12 Závěr

Výsledky dotazníkového šetření po zpracování ukázaly, že původně vyslovená hypotéza

„Individuální vzdělávací plány jsou tvořeny formálně, nemají pro děti žádný přínos, nejsou využívány a není s nimi dále dostatečně pracováno. Čas věnovaný jejich přípravě a tvorbě je neúměrný k jejich dalšímu využití.“

není pravdivá. Nepotvrdily ji, dokázaly ji vyvrátit.

Příprava a tvorba individuálních vzdělávacích plánů nejsou podle výsledků záležitostí formální. Vznikají důležité a živé dokumenty, které jsou platně využívány a jejich hodnocení a úpravy probíhají smysluplně a pravidelně.

Také jejich kontrola a hodnocení jejich plnění jsou činnosti časově velmi náročné, leč pro další práci nezbytné a odpovědi ukazují, že probíhají pravidelně.

Podle vyjádření dotazovaných 92,5% shledává práci podle individuálního vzdělávacího plánu za přínosnou. Názor o formálnosti a zbytečnosti jejich tvorby byl vyvrácen.

Od září vchází v platnost novela školského zákona, kdy se předpokládá zásadní zvýšení počtů žáků integrovaných do běžných škol a s tím spojený nárůst množství tvořených individuálních vzdělávacích plánů. Podle výsledků práce jsou školy na tuto situaci teoreticky i prakticky dostatečně připravené a tvorba plánů a práce s nimi pro ně nebude zásadní problém.

Dotazované střední školy s odborným učilištěm, které individuální plány netvoří, pracují v současné době již v oblasti podpory č. 1 a č. 2, tj. úprava organizace výuky a tvorba pedagogických podpůrných plánů, a nadále v ní mohou pokračovat.

13 Seznam použitých informačních zdrojů

Bartoňová, M.: *Specifické poruchy učení: texty k distančnímu vzdělávání*, Brno: Paido 2012. ISBN 978-80-7315-232-1

Hendl, J.: *Kvalitativní výzkum*, Praha: Portál 2005. ISBN 80-7367-040-2

Jucovičová, D., Žáčková, H.: *Reedukace specifických poruch učení u dětí*, Praha: Portál 2014. ISBN 978-80-262-0645-3

Jucovičová, D., Žáčková, H., Budíková, J., Bartošová, B., Šauerová, A.: *Individuální vzdělávací plán pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami*, Praha: D+H, 2009. ISBN 978-80-87295-00-7

Jucovičová, D., Žáčková, H., Sovová, H.: *Specifické poruchy učení na 2. stupni základních škol*, Praha: D+H, 2007. ISBN 978-80-903579-7-6

Kaprálek, K., Bělecký, Z.: *Jak napsat a používat individuální vzdělávací plán*, Praha: Portál 2011. ISBN 978-80-7367-824-1

Kolektiv autorů: *Tvoříme individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka*, Praha: VÚP. ISBN 978-80-87000-28-1

Krejčová, L.: *Individuální vzdělávací plán*, Školní poradenství v praxi 1/16, str. 14 – 16

Krejčová, L., Bodnárová, Z.: *Žáci se specifickými poruchami učení na 2. stupni ZŠ, Přírodovědné předměty*, Praha: DYS-centrum o.s. 2015. ISBN 978-80-87581-06-3

Krejčová, L., Bodnárová, Z., Šemberová, K., Balharová, K.: *Specifické poruchy učení*, Brno: Edika 2014. ISBN 978-80-266-0600-0

Matějček, Z.: *Dyslexie, specifické poruchy čtení*, Jinočany: H+H 1995. ISBN 80-85787-27-X

Mertin, V.: *Individuální vzdělávací program*, Praha: Portál 1995. ISBN 80-717-80-33-4

Metody výzkumu: Studijní dokumentace projektu „Podpora nabídky vzdělávacích programů pro pracovníky veřejného sektoru Plzeňského kraje“, Reg.č.: CZ.1.07/3.2.02/02.0012

- Michalcová, Z.: *Specifické poruchy učenína druhém stupni ZŠ a na školách středních*, Havlíčkův Brod: Tobiáš 2004. ISBN 80-73-11-021-0
- Michalík, J., Baslerová, P., Felcmanová, L., a kol.: *Katalog podpůrných opatření – obecná část*, Olomouc: UP Olomouc 2015. ISBN 978-80-244-4675-2
- Pipeková, J. et al: *Kapitoly ze speciální pedagogiky, 3.*, přepracované a rozšířené vydání, Brno: Paido 2010. ISBN 978-80-7315-1980
- Pokorná, V.: *Teorie, diagnostika a náprava specifických poruch učení*, Praha: Portál 2000. ISBN 80-7178-151-7
- Prášilová, M.: *Tvorba vzdělávacího plánu*, Praha: Triton 2006. ISBN 80-7254-712-7
- Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J.: *Pedagogický slovník*, nové, rozšířené a přepracované vydání, Praha: Portál 2009. ISBN 978-80-7367-647-6
- Přinosilová, D.: *Diagnostika ve speciální pedagogice, text k distančnímu vzdělávání*, Brno: Paido 2007. ISBN 978-80-7315-157-7
- Slowík, J.: *Speciální pedagogika*, Praha: Grada 2007. ISBN 978-80-247-1733-3
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
- Vyhláška č. 291/1991 Sb., o základní škole
- Zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol
- Zákon č. 100/2000 SB., o ochraně osobních údajů
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
- Zelinková, O.: *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*, Praha: Portál 2001. ISBN 80-717-544-X
- Zelinková, O.: *Poruchy učení*, Praha: Portál 2015. ISBN 978-80-262-0875-4

14 Seznam příloh

Příloha 1 – Dotazník pro *Třídní učitele tvořící IVP*

Příloha 2 – Dotazník pro *Učitele pracující s IVP*

Příloha 3 – Dotazník pro *Rodiče žáků podle IVP vzdělávaných*

Příloha 4 – Dotazník pro *Žáky pracující podle IVP*

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta

M. Rettigové 4, 116 39 Praha 1

Evidenční list žadatelů o nahlédnutí do listinné podoby práce

Jsem si vědom/a, že závěrečná práce je autorským dílem a že informace získané nahlédnutím do zveřejněné závěrečné práce nemohou být použity k výdělečným účelům, ani nemohou být vydávány za studijní, vědeckou nebo jinou tvůrčí činnost jiné osoby než autora.

Byl/a jsem seznámen/a se skutečností, že si mohu pořizovat výpisy, opisy nebo rozmnoženiny závěrečné práce, jsem však povinen/povinna s nimi nakládat jako s autorským dílem a zachovávat pravidla uvedená v předchozím odstavci tohoto prohlášení.

Poř. č.	Datum	Jméno a příjmení	Adresa trvalého bydliště	Podpis
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

**Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta
M. Rettigové 4, 116 39 Praha 1**

Prohlášení žadatele o nahlédnutí do listinné podoby práce před její obhajobou

Závěrečná práce:

Druh závěrečné práce: Bakalářská práce

Název závěrečné práce: Individuální vzdělávací plány, podklady k nim, jejich tvorba
a práce s nimi

Autor práce: Simona Stočesová

Jsem si vědoma, že závěrečná práce je autorským dílem a že informace získané nahlédnutím do zveřejněné závěrečné práce nemohou být použity k výdělečným účelům, ani nemohou být vydávány za studijní, vědeckou nebo jinou tvůrčí činnost jiné osoby než autora.

Byla jsem seznámena se skutečností, že si mohu pořizovat výpisy, opisy nebo rozmnoženiny závěrečné práce, jsem však povinna s nimi nakládat jako s autorským dílem a zachovávat pravidla uvedená v předchozím odstavci tohoto prohlášení.

Jsem si vědoma, že pořizovat výpisy, opisy nebo rozmnoženiny dané práce lze pouze na své náklady.

V Praze dne

Jméno a příjmení žadatele	
Adresa trvalého bydliště	

.....
podpis